

*Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu,
miluiește-mă pe mine, păcătosul.*

Rugăciune pentru vrăjmași

Doamne binecuvântează pe vrăjmașii mei! Și eu îi binecuvântează și nu-i blestem! Vrăjmașii m-au împins și mai mult spre Tine, în brațele Tale, mai mult decât prietenii. Aceștia m-au legat de pământ și mi-au răsturnat orice nădejde spre pământ. Vrăjmașii m-au făcut străin față de împărățiile pământești și un locuitor netrebnic, față de pământ. Precum o fiară prigonită, așa și eu, prigonit fiind, în fața vrăjmașilor, am aflat un adăpost mai sigur, ascunzându-mă sub cortul Tău, unde nici vrăjmașii, nici prietenii, nu pot pierde sufletul meu.

Doamne, binecuvântează pe vrăjmașii mei! Și eu îi binecuvântează și nu-i blestem. Ei au mărturisit în locul meu păcatele mele în fața lumii. Ei m-au biciuit, când eu m-am cruțat de biciuire. Ei m-au chinuit atunci când eu am fugit de chinuri.

Ei m-au hulit atunci când eu m-am măgulit pe mine însumi.

Ei m-au scuipat atunci când eu m-am mândrit cu mine însumi.

Când eu m-am făcut înțelept, ei m-au numit nebun.

Când m-am făcut puternic, ei au râs de mine ca de un pitic.

Când am vrut să conduc pe oameni ei m-au împins înapoi.

Când m-am grăbit să mă îmbogățesc, ei m-au smucit înapoi cu mână de fier.

Când m-am gândit să dorm liniștit, ei m-au trezit din somn.

Când mi-am zidit casă pentru viață lungă și liniștită, ei au răsturnat-o și m-au izgonit afară. Într-adevăr vrăjmașii m-au dezlegat de lume și mi-au prelungit mâinile până la veșmântul Tău.

Binecuvântează Doamne pe vrăjmașii mei!

Binecuvântează-i și-i înmulțește; asmută-i și mai mult împotriva mea, ca fuga mea spre Tine să fie fără întoarcere; ca să se rupă

Poruncă nouă vă dau vouă: să vă iubiți unul pe altul (In. 13, 34)

CUPRINS

Porunca Iubirii apare cu binecuvântarea **Arhiepiscopiei Sibiului**

	Credința și dragostea dinții		
C A L E A	Sfântul Ioan Gură de Aur și Monahismul - <i>Protosinghel Hristofor Bucur</i> 5	C R E D I N T A	
	De la Facere la Apocalipsă Rătăcirii și regăsiri		
A D E V Ă R U L	Documentul de la Ravenna și primatul papei - <i>Arhim. Gheorghe Kapsanis, Starețul</i> <i>Mănăstirii Grigoriu din Sfântul Munte Athos</i> 12	N Ă D E J D E A	
	„Halloween”-ul contemporan și pervertirea unor vechi mistere - <i>Diacon Claudiu Păun</i> 25		
	Conflict între știință și credință, între înțelepciunea omenească și cea dumnezeiască - <i>Ioan Cișmileanu</i> 34		
	Misiunea Bisericii Tinerii - Familia - Lumea		
V I A T A	Concurs internațional de fotografie ortodoxă cu premii în icoane 55	D R A G O S T E A	
	Pe urmele Sfântului Ierotei - <i>Rafail</i> (un tânăr ortodox maghiar) 58		
	De la Cain încoace istoria se repetă: sângele lui Abel strigă din pământ - <i>Valentin Toma</i> ... 61		
	Talon Abonamente 62		
	<i>Pace ție, cititorule!</i>		

nădejdea mea în oameni ca pânza de păianjen; ca smerenia să împărățească deplin în inima mea; ca inima mea să devină mormântul celor rele. Ca toată comoara mea să o aduni în ceruri. Ah, de m-aș elibera odată de autoamăgire, care m-a încâlcit într-o mreajă cumplită a vieții înșelătoare!

Vrăjmașii m-au învățat să știu ceea ce puțin știu în lume: că omul nu are pe pământ vrăjmași afară de sine însuși. Doar acela urăște pe vrăjmași, care nu știe că vrăjmași nu sunt vrăjmași, ci prieteni severi. De aceea, Doamne, binecuvântează pe prietenii și pe vrăjmașii mei! Sluga blestemă pe vrăjmași căci nu știe, iar Fiul îi binecuvântează căci știe. Fiul știe că vrăjmașii nu pot să se atingă de viața lui. De aceea El pășește liber între ei și se roagă lui Dumnezeu pentru aceștia.

Doamne binecuvântează pe vrăjmașii mei! Și eu îi binecuvântează și nu-i blestem!

*Marele Mitropolit Sârb
Nicolae Velimirovici,
un martir al comunismului ateist*

**Credința și
dragostea dinții**



Sfântul Ioan Gură de Aur și Monahismul

Protosinghel Hristofor Bucur
(stareț al Schitului Poiana Brașov)

„În mănăstiri monahii stau ca într-un port, au liniște și sunt feriți de orice primejdie. Privesc ca din cer naufragiile (celor din lume) pentru că și-au ales o viață asemănătoare celei cerești; se află într-o stare cu nimic inferioară stării îngerilor. După cum între îngeri nu există dezechilibru, nici nu sunt unii fericiți și alții încercați de cele mai grele nenorociri, ci toți au aceeași pace, bucurie și slavă, tot astfel și în mănăstiri. Nimeni nu plânge de sărăcie, nimeni nu se laudă cu bogăția. Cuvintele „al meu și al tău”, care distrug și pierd totul, nu se aud, sunt alungate dintre monahi, toată averea mănăstirii le este de obște: și masa și locuința și hainele. Dar ceea ce e mai minunat e că în toți locuitorii mănăstirilor se află un singur și același suflet. Toți sunt nobili, bucurându-se de aceeași noblețe, toți sunt robi, împărtășind aceeași robie, toți sunt liberi, bucurându-se de aceeași libertate. În mănăstiri există o singură bogăție pentru toți: bogăția cea adevărată; o singură slavă, slava cea adevărată; asta pentru motivul că în mănăstiri bogățiile nu stau în nume, ci în lucrurile înșăși, sunt bogății reale.

În toți monahii există o singură plăcere, o singură dorință, o singură nădejde; toate sunt cercetate cu scumpătate, ca printr-un canon sau cântar. Nu se află inegalitate, ci ordine, rânduială,



armonie, multă înțelegere și
continuu prilej de bucurie.

Pentru aceea toți lucrează și suferă, pentru ca toți să se bucure și să se veselească. Nicăieri în altă parte nu este cu putință să se vadă în chip desăvârșit nu numai disprețul față de lucrurile prezente, tăierea din rădăcini a oricărui prilej de revoltă și luptă, nutrirea unor nădejdi strălucite despre bunurile viitoare, dar și socotința că cele ce se întâmplă fiecăruia, și cele triste și cele vesele, sunt comune tuturor. Măhnirea în adevăr dispare mai repede când necazul unuia este împărțit în deobște de toți. Au multe prilejuri de bucurie pentru că se bucură nu numai de bunătățile lor proprii, ci și de ale celorlalți, tot așa de mult ca și de ale lor”. (Apologia vieții monahale, Ed. I.B.M.B.O.R. București, 2001, p. 276-277). „Călugăria este cea mai înaltă formă de viață umană la care trebuie să năzuiască un creștin și inaccesibilă celor mulți.” (ibid. p. 271).

Acestea sunt cuvintele Sfântului Ioan Gură de Aur care a fost călugăr atât într-o mănăstire cu viață de obște, cât și în singurătate. Și totuși după ce a devenit și el ca un vultur care zboară la mare înălțime și care nu ar putea fi niciodată prins într-un laț de vrăbii (ibid. P 27), sfântul s-a reîntors în lume, ba e: chiar a spus că și alții pot să facă la fel. Dacă în cazul lui a fost vorba de o misiune dumnezeiască, de a lupta cu răul care cuprindea lumea, în celelalte cazuri era vorba de tineri lăsați în mănăstiri chiar zece sau douăzeci de ani ca să învețe a trăi moral iar plantele virtuților sădite în ei să se înrădăcineze. Când ajungeau puternici iar lumina vieții lor putea lumina pe toți (Mt 5, 14-16) atunci părinții își puteau chema acasă copiii (ibid. 307-309).

Acest stadiu monahal nu ar fi necesar dacă în lume ar fi mare înțelegere și bună rânduială, dar din păcate nu este așa. „*Toate s-au întors cu susul în jos iar orașele, deși au tribunale și legi, sunt pline de fărădelegi și nedreptăți... Îți face impresia c-a pus stăpânire pe întreaga lume ...un duh rău... care a năvălit peste sufletele oamenilor... și care dă porunci nelegiuite și ticăloase, nu numai pentru desfacerea*

căsătoriilor, nici numai pentru



împărțirea și confiscarea averilor; nici numai pentru uciderea pe nedrept a oamenilor, ci dă porunci cu mult mai cumplite decât acestea: poruncește să fie smuls sufletul din legătura lui cu Dumnezeu” (ibid. p. 200-201). De aceea cei care vor liniștea și să viețuiască creștinește, părăsesc orașele și îmbrățișează pustia. Și astfel, pustiurile ajung mai frumoase decât grădinile, căci acolo sunt nenumărate cete de îngeri în trup omenesc, popoare de mucenici, roiiuri de fecioare; locurile acelea găzduiesc „armata lui Hristos, turma cea împărâtească, viețuirea puterilor de sus” (Omilii la Matei în P.S.B.; vol. 23, Ed. I.B.M.B.O.R., București, 1994). Călugării au păstrat râvna primilor creștini care duceau o viață aleasă și la orașe și având această râvnă nimic nu-i poate împiedica să ajungă virtuoși (Apologia vieții monahale, p. 288).

Dar prin ce se deosebesc monahii de ceilalți oameni? Semnele prevestitoare ale traiului lor liniștit se văd chiar din locurile unde și-au găsit sălaș: au fugit de zgomotul din târguri ca să trăiască în munți; acolo vorbesc cu dumbrăvile și cu izvoarele, dar înainte de toate acestea cu Dumnezeu. Sufletul lor ușor și curat, nu-i bântuit de nici o patimă, de nici o boală (scărbe lumești, griji, primejdii, uneltiri, gelozie, invidie, dragoste trupească). Se aseamănă lui Adam înainte de cădere. Sunt stele ale cerului care atunci când răsare soarele, cu cugetul plin de bucurie, cântă imne Dumnezeului universului, laudându-l pentru binefacerile făcute întregii lumi (Omilii p. 786). Dar ei se roagă pentru toți oamenii nu numai ziua, ci și noaptea, bărbați și femei, învingând slăbiciunea firii cu prisosul voinței lor (ibid. 643).

Ce să zicem de mâncarea lor: pâine (din munca lor), apă (din izvor curat), fructe (din natura înconjurătoare)? Și fiindcă la masa lor nu se taie carne și nu se bea, lăcomia nu-și găsește loc (ibid. 798). Și biruind cu apă beția și lăcomia, ei scapă și de desfrânare, de mânie, de lene, de dragoste păcătoasă; trupul stă liniștit. Chiar dacă pentru a ajunge aici monahul trebuie să se lupte, el știe că cine biruiește îmbuibarea scapă și de dragostea trupească și de toate patimile, urmând cuvântul psalmistului:

„Gătit-ai înaintea mea masă



înaintea celor ce mă necăjesc" (Ps 22,6; ibid. 808-809). Mâncând

astfel, doar pentru nevoia trupului, nu pentru îmbuibare și desfătare (ibid. p. 808), și trăind în mijlocul naturii, el este chiar mai sănătos decât bogații care sunt mai molatici și mai bolnăvicioși (Apologia vieții monahale, p. 220).

Este adevărat că păcatul trupului pornește cel mai cumplit război dar, ajutându-se de post și rugăciune, călugărul poate învinge și trăi feciorelnic, împlinind cuvintele Mântuitorului nostru Iisus Hristos: *„sunt fameni care s-au făcut fameni pe ei înșiși pentru împărăția cerurilor. Cine poate să înțeleagă să înțeleagă”* (Mt. 19, 12). Apostolul Pavel s-a străduit să clarifice aceste probleme scriind corintenilor: *„Cel necăsătorit se îngrijește de cele ale Domnului, cum să placă Domnului. Cel ce s-a căsătorit se îngrijește de cele ale lumii, cum să placă femeii”* (I Cor. 7, 32-33). Dar și înainte de a coborî Domnul pe pământ, ne spune Sfântul Ioan Gură de Aur, au fost oameni care au ajuns asemenea îngerilor: Ilie, Elisei, Ioan Botezătorul. Aceștia trăiau pe pământ *„ca și cum ar fi fost fără de trupuri, ca și cum ar fi dobândit cerul, ca și cum ar fi fost nemuritori”*. *„Cine le-a dat această putere? Fecioria! Ea i-a făcut așa!”* (Despre feciorie, Ed. I.B.M.B.O.R., București, 2001, p. 135-136).

Cu acești sfinți îi aseamănă Sfântul Ioan Gură de Aur pe călugări și în privința îmbrăcăminte, căci ei poartă doar haine făcute de ei, din păr de capră sau de cămilă sau din piei vechi (Omili, p. 787). Și tocmai ei sunt cei care au haine de nuntă (Mt. 22, 13). De aceea ei disprețuiesc purpura, frumusețea îmbrăcăminte lor vine din interior, conștiința lor e strălucitoare (ibid. p. 797).

Pe de altă parte, hainele lor săracăcioase sunt o mângâiere pentru săraci, căci văd că și alți oameni se îmbracă modest, chiar și din cei care au avut bogații multe (ibid. 788). Necăjiții și schilozii acestei lumi merg mulți la mănăstiri, iar acolo sunt slujiți: *„unul tămăduiește rănila celor bolnavi, altul călăuzește pe cel orb, iar altul sprijină pe cel*



schilod” (ibid. p. 826). Slujind astfel de oaspeți, monahii devin vrednici de ceruri.

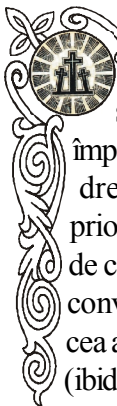
Faptul că spală picioarele străinilor arată smerenia lor, smerenie deprinsă din întregul lor fel de viață, căci „*acolo nu auzi om care să ocărase, nu vezi om ocărât, nu-i om căruia să i se poruncească, nici om care să poruncească . . . Toți sunt egali . . . Își dau multă silință să cinstească pe alții cu prisosință, nu să fie cinstiți de alții*”. Dar și îndeletnicirile lor îi fac să fie smeriți, căci a lucra pământul, a împleti corturi de nuiiele sau a țese pânză nu pot fi prilejuri de mândrie (ibid.. p. 825-826). Mulți nu-și fac nici case, având sub ei numai iarbă, iar deasupra cerul, iar luna le dă de sus o lumină vrednică de ei. Acolo nu sunt oameni care să-i laude, în schimb sunt îngeri care se bucură când văd pământeni trăind îngerește (ibid. p. 799).

Din păcate există oameni care îi necinstesc și îi batjocoresc, dar lor nu le pasă, căci îi interesează să nu fie rușinați în ziua cea mare a judecății (ibid. p. 643). Ei știu că „*Fiul Omului va să vină întru slava Tatălui Său, cu sfinții săi îngeri, și atunci va răsplăti fiecăruia după faptele sale*” (Mt. 16-27). Cuprinși de iubire, ei se roagă pentru toți pământenii, chiar pentru cei care le fac rău, căci nu cunosc nici dușmănia, nici ura (Apologia vieții monahale, p. 311), ei fiind pregătiți sufletește să nu mai sufere (ibid. p. 189). Iar Dumnezeu le dă mai bună plată dacă au suferit pentru El (ibid. p. 190).

Pentru a ajunge la o astfel de înălțime spirituală, călugării nu pierd vremea vorbind despre lucruri care nu îi privesc: cine a ajuns dregător, cine și-a pierdut slujba, cine a murit, cine a moștenit o avere. „*Ei vorbesc întotdeauna de cele viitoare și filosofează: despre sâmurile lui Avraam, despre cununile sfinților, despre viețuirea împreună cu Hristos. Pe ei îi interesează Împăratul cel de sus, războiul ce-l au de dus, uneltirile diavolului, faptele mari pe care sfinții le-au săvârșit*” (Omilii, p. 799).

Pentru a cunoaște toate aceste lucruri monahii trebuie și să citească: Sfânta Scriptură și scrierile Sfinților Părinți iar cuvintele lui





Dumnezeu, mai dulci decât mierea și fagurele (Ps 18,11) se depun în sufletele lor (ibid. p.789). Sfântul Ioan Gură de Aur nu a fost împotriva instrucției școlare, ba chiar socotea împiedicarea școlirii drept o ambiție prostească (Apologia p. 282). Dar socotea prioritară educarea sufletului, căci nu filozofii, stăpâni pe știința de carte, au cucerit lumea, ci apostolii cei neînvățați și simpli au convins întreaga lume să îmbrățișeze creștinismul. Înțelepciunea cea adevărată și adevărata știință de carte este frica de Dumnezeu (ibid.).

Monahii care au o înaltă viață duhovnicească și multe cunoștințe din Scripturi pot cu adevărat să-i ajute cu sfatul pe cei care vin la ei; „*toate cuvintele lor sunt vrednice de cer*” (ibid. 789). Oamenii din lume să se ducă cât mai des la mănăstiri, căci e un lucru de mare însemnătate să vadă ce fel de viață este acolo, cum priveghează monahii, cum împletesc rugăciunea cu lucrarea mâinilor (Omilii p. 107), cât de smeriți sunt, cât de supuși sunt egumenului lor (Tratatul despre preoție, Ed.I.B.M.B.O.R., București 1987). Smerenia lor îi va învăța și pe vizitatori să se smerească (Omilii p. 826) iar prin rugăciunile și sfaturile pe care le primesc, mirenii își curăță petele sufletului ca să ducă și ei aici pe pământ o viață plină de fapte bune (ibid. 827). Într-adevăr, fiind pilde vii de virtute, monahii îi pot sprijini și pe alții, convingându-i să trăiască altfel. Și, după cum un copil crescut creștinește exercită o influență binefăcătoare asupra colegilor de școală (Apologia 285), tot astfel un creștin întărit în credință va putea mult ajuta pe alții. Iar dacă aceasta se întâmplă cu majoritatea mirenilor care cercetează pe acești sfinți care sunt „*facilii ce luminează fața întregului pământ și ziduri de apărare pentru orașe*” (Omilii p. 827), săracii care mai merg acolo mai au o ușurare fiindcă văd ce înfățișare, ce îmbrăcăminte, ce locuințe au călugării; necazurile lor nu mai par atât de importante, căci se conving că nimic sunt cele pământești. Pe când bogații nu pot să-i ajute cu adevărat, căci vorbesc de durerile pe care nu le-au trăit (Apologia p. 230).



Cunoscând aceste lucruri de la Sfântul Ioan Gură de Aur, ne întrebăm: unde suntem noi, cei de acum? Am devenit cetățeni ai cerului? Mai coboară la noi îngerii și Stăpânul Îngerilor? Mai primim noi focul lui Hristos, sau ne-am slăbănogit cu totul?

Nu avem de ce să ne mândrim, opunând felul nostru de viață (chipurile, mai curat) celui al mirenilor. Să nu ne asemănăm ucenicilor lui Ioan Botezătorul care nu se înțelegeau cu ucenicii lui Iisus (Ioan 3, 25-26, Comentariu la Evanghelia după Ioan, Ed. Pelerinul român, Oradea, 1997, p.135-136). Dimpotrivă, ar trebui să-i mulțumim lui Dumnezeu că ne-a ajutat să fugim din lume și să ne refugiem în mănăstiri – porturi liniștite, unde răul nu mai are atâta putere (Apologia p. 200). Fără îndoială că ne putem împotrivi mult mai ușor decât laicii unor păcate ca: dragostea de bani, pofta de trai bun și de putere (ibid. 297). Dar dacă am reveni în lume, atunci am vedea ce mai rămâne din curăția vieții, liniștea sufletească, sfințenia, răbdarea, înfrânarea și toate celelalte virtuți ale noastre. Nu cumva vom ajunge iubitori de slavă deșartă, mândri, să ne placă banii și petrecerile, lenea și trândăveala? (Despre preoție, p. 132).

Să fim convinși că mănăstirea este ușa aceea strâmtă și calea aceea îngustă care duce la Viață (Matei 7, 14), să ne bucurăm că suntem printre cei care au găsit poarta și să ne rugăm lui Dumnezeu să ne ducă până la capătul drumului.



**De la Facere la
Apocalipsă.
Rătăcirii și regăsiri**



Documentul de la Ravenna și primatul papei

*Arhim. Gheorghe Kapsanis,
Starețul Mănăstirii Grigoriu din Sfântul Munte Athos*

În prima sa întrunire de la Ravenna (octombrie 2007), Comisia Mixta Internațională pentru Dialog Teologic între ortodocși și romano-catolici susține că a pus „o bază fermă pentru discutarea viitoare a chestiunii primatului la nivelul universal al Bisericii” (Documentul de la Ravenna, paragraful 46)¹. „Baza fermă”, după cum reiese din cele 46 de paragrafe ale documentului de mai sus, este accepțiunea că în timpul primului mileniu, înainte de Schisma finală din 1054, episcopul Romei era recunoscut ca primul între cei cinci patriarhi în cadrul sinodalității bine funcționabile de atunci. Se anunță discutarea în continuare asupra primatului după cum urmează: „Chestiunea rolului episcopului Romei în comuniunea tuturor Bisericilor romane să fie studiată în profunzime. Care anume e funcția specifică a episcopului **primului scaun** în eclesiologia comunională și în lumina a ceea ce s-a spus în documentul prezent despre *sinodalitate* și *autoritate*? Cum anume trebuie înțeleasă și experimentată în lumina practicii eclesiale a primului mileniu învățătura despre primatul universal formulată în Conciliile I și II Vatican? Sunt chestiuni cruciale pentru dialogul nostru și pentru speranțele restaurării comuniunii depline între noi” (paragraful 45).

Seriozitatea temei este evidentă. Unde tinde să sfârșească dialogul? Presa internațională (Le Figaro 15.11.2007, The Times

16.11.2007), în special cea italiană, apreciază că lucrurile tind spre unirea Bisericilor cu recunoașterea primatului papal prin sacrificarea implicită a unor prerogative papale. Occidentul așteaptă cu optimism reținut unirea romano-catolicilor și a ortodocșilor în baza înțelegerii inițiate. În Răsăritul nostru Ortodox există însă rezerve și neliniște. Poporul credincios se întreabă: Se va păzi oare nefalsificată credința ortodoxă?

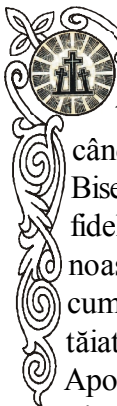
Într-un articol recent al nostru am semnalat că dialogul dintre ortodocși și romano-catolici, după cum s-a derulat până acum, arată că duce spre un mod de unire uniat (de tip *greco-catholic*) și, desigur, în baza planului elaborat de Vatican. Ne-am exprimat speranța că “ortodocșii nu vor ceda prerogativelor papale seculare, nu vor uita Uniația, nu vor recunoaște papei vreo formă de primat de autoritate și de jurisdicție universală, nici nu vor accepta să colaboreze în planurile unioniste ale Vaticanului, care, direct sau indirect, vor desconsidera neprihănită credința ortodoxă”².

Unde însă conduce „Documentul de la Ravenna”?

Există motive serioase să credem că „Documentul de la Ravenna” ne întemeiază temerile, că noi ortodocșii cedăm pretențiilor papale. Motivele sunt următoarele:

a) Documentul vorbește despre “Biserica romano-catolică”. Nu este vorba de un termen tehnic a cărui utilizare va ușura dialogul. Dimpotrivă, i s-a dat un conținut teologic deplin, așa încât dialogul să aibă loc cu premiza că Biserica romano-catolică este adevărată, că este Biserică ortodoxă (drept-slăvitoare).

Reprezentanța ortodoxă a cedat inadmisibil în acest punct. Prin textul de la Balamand (1993) a recunoscut Biserica Romano-Catolică drept Biserică în sensul deplin al termenului: “De ambele părți se recunoaște că ceea ce Hristos a încredințat Bisericii Sale – mărturisirea Bisericii apostolice, participarea la aceleași Taine, înainte de toate la unica Preoție care săvârșește unica jertfă a lui Hristos, succesiunea apostolică a episcopilor – nu poate să se considere ca fiind proprietatea doar a uneia din Bisericile noastre”³. Este vorba



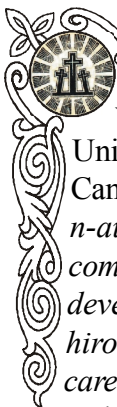
despre o cedare substanțială la baza cea mai temeinică și de plecare a tratatelor teologice. Adică, în timp ce romano-catolicii, atunci când recunosc anumite elemente constitutive ale Bisericii în Biserica Ortodoxă (Taine valide și succesiune apostolică), rămân fideli eclesiologiei Vatican II, ortodocșii fac rabat de la credința noastră mărturisită în timp de Părinți de seamă și de Sinoade, cum că, din pricina dogmelor ei eretice, Biserica Romei a fost tăiată din trupul Bisericii celei Una, Sfântă, Sobornicească și Apostolică, nu are elementele care să o constituie ca adevărată Biserică a lui Hristos și, mai mult, este o Biserică eretică. Ezită să exprime încă și constatarea istorică, cum a formulat-o Sfântul Marcu Evghenicul: „Înainte cu mulți ani s-a despărțit de Biserica Apuseană, adică a Romei, faimoasa adunare a comuniunii celorlalți patru prea sfinți Patriarhi, despărțită fiind (Biserica Romei) de Biserica Universală a Ortodocșilor prin străine moravuri și dogme ... (iar cele „străine” ortodocșilor se înțeleg în orice caz ca „eretice”)”⁷⁴.

b) Dar și această „recunoaștere reciprocă”, prost făcută, a fost depășită de Directiva Vaticanului din iulie 2007, cu cunoscutele „Răspunsuri”⁷⁵, prin care Papa Benedict al XVI-lea caracterizează Bisericile Ortodoxe locale ca „deficitare” („suferă o lipsă”), deoarece nu au comuniune cu succesorul lui Petru! Conform Directivei, adevărata Biserică a lui Hristos subzistă doar în Biserica romano-catolică. Demn de semnalat este că Directiva s-a dat cu puține luni înainte de întrunirea de la Ravenna, fapt care, în aprecierea noastră, aduce de la sine că Vaticanul trasează linia pe care trebuie să o urmeze dialogul. Iar linia este ecumenismul romano-centric, după cum l-a definit Conciliul II Vatican. Lucrul acesta îl arată chiar textul Directivei Vaticanului⁶, dar o semnalează și IPS Atanasie Jeftici, fost episcop de Zahumia și Herțegovina: „Acest text („Răspunsuri”) arată insistența papei Ratzinger de a arăta fața reală a ecumenismului său romano-catolic, care, în realitate, nu este cel despre care vorbește papa, ci acela în care crede și pe care îl practică”⁷. O acută

problematizare pentru Directiva papală de mai sus exprimă și Sfântul Sinod al Bisericii Greciei către copreședintele ortodox al Comisiei Mixte pentru Dialog, IPS Ioan, Mitropolit de Pergam, prin scrisoarea sa cu data de 8.10.2007.

Nota paragrafului 1 din „Documentul de la Ravenna”, rod prea-probabil al protestului Bisericii Greciei, urmează din păcate duhul Directivei papale. În această notă, reprezentanții ortodocși, cu toate că asigură că utilizarea termenului „Biserică” nu subminează conștiința de sine a Bisericii Ortodoxe ca Una, Sfântă, Sobornicească și Apostolească Biserică, nu precizează în aceasta nici elementul de bază al conștiinței de sine a ei: faptul că Biserica Ortodoxă nu acceptă că în Biserica romano-catolică „subzistă” Una, Sfântă, Sobornicească și Apostolească Biserică. Este caracteristic și constituie verificarea timidă a reprezentanților ortodocși faptul că romano-catolicii au dovedit în aceeași contiguitate că nu recunosc decât elemente ale adevăratei Biserici în afara comuniunii romano-catolice. Este clar că „Documentul de la Ravenna” trebuie să fie citit și interpretat în ipoteza că partea romano-catolică rămâne fidelă și neclintită în dogmele papale.

c) Referințele „Documentului de la Ravenna” la credința apostolică, la Tainele de inițiere, la Preoție, la Euharistie și la succesiunea apostolică se fac cu atâta naturalețe pentru Biserica romano-catolică, încât cineva ar putea crede că Biserica romano-catolică în toate aceste puncte este ortodoxă. Dar ne întrebăm împreună cu Sfântul Marcu Evghenicul: *„De unde, deci, să ni se arate nouă deodată a fi ortodocși cu adevărat, cei care de atâția ani și de atâția Părinți și Dascăli au fost judecați ca eretici!”*⁷⁸. Într-adevăr, când romano-catolicii au dat dovezi clare că au renunțat la învățăturile lor eretice? Dimpotrivă, au dat dovezi bine probate de persistență în ele. Cum au credință apostolică de vreme ce Filioque, harul creat, primatul ca privilegiu de jurisdicție universală, infailibilitatea, imaculata concepție a Născătoarei de Dumnezeu și altele constituie încă dogmele lor de bază indiscutabile? Cum au Taine



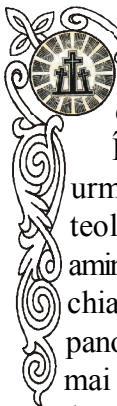
de inițiere valide (Botez, Mirungere), Preoție și Euharistie, de vreme ce după Sfântul Marcu au fost despărțiți de Biserica Univărsală a lui Hristos? Apoi, Sinodul Quinisext a întărit Canonul I al Marelui Vasile, că „*cei ce s-au lepădat de Biserică n-au mai avut harul Duhului Sfânt peste ei, căci a lipsit comunicarea prin întreruperea succesiunii... cei ce s-au rupt, devenind mireni n-au avut nici putere de a boteza, nici de a hirotoni; nici nu puteau da altora harul Duhului Sfânt, de la care ei au căzut*”. Și aceasta, cu atât mai mult cu cât aici nu este vorba despre câștigarea celor ce se întorc de la latinism (romano-catolicism) la credința Bisericii Universale, ci despre confirmarea din partea Bisericii Ortodoxe a învățăturilor eretice ale latinilor. Cum au și succesiune apostolică, deoarece, conform Sfântului Grigorie Teologul, Ortodoxia cugetului confirmă succesiunea apostolică, pe când eterodoxia o distruge? „Căci, pe de o parte, (înțelegem) a avea aceeași părere și a împărți același tron, iar, pe de altă parte, a avea o părere contrară și a sta împotriva tronului; pe de o parte, denumirea, iar pe de alta, adevărul succesiunii” scrie dumnezeiescul Grigorie⁹.

d) În „Documentul de la Ravenna” se dezvoltă două importante laturi ale ființei Bisericii, *sinodalitatea și autoritatea*. S-a căzut de comun acord (paragrafele 40 și 41) că miezul eclesiologic al sinodalității și al autorității a fost experimentat de obște în mod ortodox în primul mileniu de viață a Bisericii în Răsărit și în Apus. Totuși, oricât am vrea să considerăm ca pozitivă această simfonie, nu ne permite să ne liniștim elucidarea aceluiași paragraf: „*Nu sunt de acord însă (ortodocșii și romano-catolicii) în ce privește interpretarea dovezilor istorice din această epocă cu privire la prerogativele episcopului Romei drept protos, o chestiune înțeleasă în moduri diferite încă din primul mileniu*” (paragraful 41). Prin această elucidare s-au pus bazele pentru o reinterpretare a primatului papal acceptată de către ortodocși.



Fără îndoială, în primul mileniu sinodalitatea funcționa și C¹, de aceea, nu a fost dezvoltată autoritatea în modul primatului și jurisdicției universale. Însă alunecarea spre primatul papal nu a avut loc într-o clipă. Din cauza hegemoniei papale peste întreaga Biserică, *în Biserica Romei s-a conceput de secole deja o procedură de degradare a sinodalității și de ivire a primatului papal*. La această procedură face trimitere direct și clar „neînțelegerea” dintre ortodocșii și romano-catolicii Comisiei Mixte de la Ravenna. Totuși, în timp ce romano-catolicii nu se abat de la interpretarea papo-centrică a termenilor de sinodalitate și autoritate în primul mileniu de viață a Bisericii, acordul „Documentului de la Ravenna” înclină spre recunoașterea unui primat universal al papei. Doar dacă romano-catolicii acceptă să interpreteze elementele istorice ale primului mileniu ca și ortodocșii, va fi sigur că vor renunța la inovațiile papale ale celui de-al doilea mileniu. Numai cu această premisă discuția anunțată, în timpul următoarelor întruniri ale Comisiei Mixte asupra interpretării sinodalității și autorității în cel de-al doilea mileniu și de Conciliile I și II Vatican, va atrage consecințe ortodoxe, adică se va înclina spre desființarea primatului papal. Altfel, cu siguranță că deznodământul va fi recunoașterea unui primat papal jurisdicțional (chiar și sub forma unei funcțiuni diaconale) peste toată Biserica.

Cunoscând strategia Vaticanului, considerăm că romano-catolicii nu pot să renunțe la papo-centrismul lor, la cel vechi și la cel mai nou, deoarece l-au consfințit cu hotărârile a treisprezece sinoade „ecumenice” ale lor. Ne amintim ultimele proclamații ale papei Ioan Paul al II-lea prin Enciclica „Ut Unum sint” (1995)¹⁰: „Biserica Catolică are convingerea că a păzit mandatul Apostolului Petru, Episcopul Romei, pe care Dumnezeu l-a zidit „ca pe o căpetenie eternă și văzută și temelie a unității”” (paragraful 88). Și: „*Sunt convins că am în punctul acesta o responsabilitate specială... să aflu un mod de exercitare a primatului, care, fără a desființa în nici un fel natura misiunii sale, să se deschidă spre o nouă perspectivă*”



(paragraful 95). De altfel, recentă este și proclamarea primatului papal de către papa Benedict al XVI-lea la Fanar în 2006.

În plus, chiar dacă s-ar întâmpla într-un dialog sincer să nu fie urmată linia Vaticanului, tactica este răsturnarea acordurilor teologilor ori de câte ori nu sunt în acord cu linia Curiei. Să ne amintim de cedarea ortodocșilor în tema prezenței uniților la dialog, chiar de la inaugurarea lui; în ciuda hotărârilor sinodale panortodoxe pentru o poziție inflexibilă în această temă. Să ne mai amintim răsturnarea căii dialogului asupra uniației și dezordonata noastră cedare până la linia umilitoare a documentului de la Balamand. Să ne amintim, în sfârșit, și de brutala intervenție a papei în timpul celei de a IX-a Întruniri a Comisiei Mixte la Baltimooore și de naufragierea așteptărilor ortodoxe vis-a-vis de uniație. Și să nu uităm Directiva papala din iulie trecut! Ne temem în ceea ce privește discutarea primatului la următoarele întruniri ale Comisiei Mixte, că linia Vaticanului va fi impusă prin recunoașterea în favoarea papei de la Roma a unui tip de primat universal, poate sub o formă atractivă (în „cod creștin”, după Meletie Pigas), a slujirii întregii Biserici, dar, totuși, necunoscut și neacceptat în Biserica Veche. Ne temem de aceasta, deoarece deja ceva începe imperceptibil să transpară prin paragraful 41 din „Documentul de la Ravenna”.

e) Dorința și speranța noastră este ca romano-catolicii să renunțe la interpretarea lor papo-centrică asupra elementelor istorice din primul mileniu, ca și la primatul jurisdicției universale ce i-ar urma. Poate așa, ridicându-se cauza, care este dispoziția papală de hegemonie, se vor îndrepta și consecințele dogmatice. Fericitul părinte Iustin Popovici leagă primatul papal de ereziile papale precum cauza de efect: „Dogma ortodoxă, mai bine zis pan-dogma despre Biserică a fost lepădată și înlocuită de pan-dogma latino-eretică despre primatul și infailibilitatea papei, adică a omului. Iar din această pan-erezie s-au născut și se nasc continuu alte erezii: *Filioque, excluderea epiclezei,*

azimele, introducerea harului
creat, purgatoriul, tezaurul
faptelor prisositoare...¹¹.

Cu dorința și perspectiva ca latinii din veacul al XV-lea să respingă inovațiile lor dogmatice, Sfântul Marcu al Efesului a mers la Sinodul de la Ferrara-Florența, dar s-a izbit de aroganța papală a lui Eugeniu al IV-lea. Cu aceeași dorință și perspectivă, ca papii și teologii lor să renunțe la papo-centrismul lor, a scris Sfântul Dositei al Ierusalimului ***Dodekavivlos*** sau ***Istoria asupra celor care au patriarhisit în Ierusalim***¹², după cum semnalează succesorul său în scaunul Ierusalimului și editorul ei, pururea pomenitul Hrisant: „Și prin cartea de față – ca prin Apostolii propovăduitori de Dumnezeu și prin de Dumnezeu purtătorii Părinți Răsăriteni și Apuseni, venindu-și în simțire și mișcați fiind – și, de bună voie, mai-marii Bisericii apusene să reușească însași aceasta și să unească Bisericile, mișcați de râvnă dumnezeiască, și să înceteze schismele și smintelile, care sînt uneltele diavolului”¹³. Desigur, Hrisant observă cu nădejde: „Chiar dacă ar primi îndreptare Biserica Apuseană și ar lepăda înnoirile și toate câte nu le avea când era în împreună-glăsuire cu Biserica Răsăriteană, atunci și episcopul Romei desigur va fi după cum se zice în tot pământul de sub soare primul în ceata patriarhilor și va fi proclamat cu îndrăzneală de către prea marile Biserici și de către Arhieriei lumii primul la ecfonise, iar în diptice se va așeza după cum era și mai demult, înainte de schismă; dar unitatea Bisericilor îi va înnoi și îi va reda cu multă bucurie și mulțumire privilegiile și mijlocirile cele corecte și cinstea”¹⁴. Dar, după cum se știe, Conciliile I și II Vatican au dogmatizat o instituție papală mai rigidă.

În ceea ce ne privește, dialogul teologic, când are loc de pe baze ortodoxe, nu este rău. Ar putea să fie considerat participarea noastră umană la lucrarea lui Dumnezeu pentru revenirea, dacă este posibil, a eterodocșilor la credința și comuniunea Bisericii Universale. Printre aceste condiții, importantă este persistența noastră în egală măsură pe poziția consfințită sinodal a Bisericii Ortodoxe împotriva papismului, atât în ceea ce

privește multitudinea de





învățăături diferite, cât și în ceea ce privește hegemonismul papo-centric asupra întregii Biserici. Din păcate, „Documentul de la Ravenna” nu observă poziția ortodoxă, patristică și sinodală, clară și fără nici o umbră de îndoială. Lipsește duhul în care a tratat unirea Bisericilor Sfântul Marcu Evghenicul la Sinodul de la Ferrara-Florența, când a impus chiar din principiu ca bază a discuției inviolabilitatea Simbolului și interpretarea sa ortodoxă. Lipsește cugetul eclesiologic al hotărârilor sinodale ale Patriarhilor Răsăritului din timpul turcocrăției. Lipsește duhul sincerității cu care vorbește Sfântul Nectarie al Pentapolei în lucrarea sa *Despre cauzele schismei*. Dimpotrivă, domină o îndoielnică „eclesiologie comunională (socială)”, în care comuniunea nu se înțelege între ortodocși în credința Bisericilor locale, ci între Biserica Ortodoxă și Biserica eterodoxă a Romei. De semnalat, că nu este vorba despre o „comuniune eclesiastică”, ci de o „comuniune eclesială” (ecclesial communion). În „eclesiologia comunională (socială)” de mai sus se subestimează importanța pe care o au, mai întâi, inviolabilitatea Credinței apostolice, care, în „Documentul de la Ravenna”, rămâne o simplă referință fără importanța marcantă pe care i-o dă Biserica Ortodoxă spre deosebire de Roma eterodoxă, iar, în al doilea rând, se subestimează porunca Sfintelor Canoane despre neîmpărtășirea cu ereticii în Taine și, mai ales, în Euharistie, poruncă care este trecută sub tăcere cu desăvârșire. Totuși, ambele aceste elemente sunt de bază în învățătura ortodoxă despre Biserică ca și comuniune.

Din „Documentul de la Ravenna” transpare tendința de a înfrunta chestiunea primatului papal ca o „normalizare” a privilegiilor papale și nu ca o problemă profund teologică care se referă la însăși taina lui Hristos. Acceptarea primatului jurisdicțional asupra întregii Biserici, adică un episcop să fie cap și conducător al Bisericii întregi, fie chiar și însărcinat cu un rol de slujire (diaconie), este o blasfemie la adresa Persoanei lui Hristos ca unic Cap al trupului Bisericii. Primatul jurisdicțional constituie o răsturnare a eclesiologiei ortodoxe, conform căreia deasupra tuturor episcopilor este Sinodul

Ecumenic. În acesta prezida în iubire episcopul Romei ca egal împreună cu episcopii săi, dar în mijlocul episcopilor se așeza Sfânta Evanghelie ca simbol al prezenței lui Hristos, unicul cap al Bisericii întregi. Unicul privilegiu al episcopului Romei (de semnalat: atunci când era ortodox), care este acceptat din punct de vedere ortodox, este președenția (protokathedria) în sinoade (motivată de onoare) între cei cinci patriarhi ortodocși și, ca urmare, pomenirea lui ca primul între ceilalți patriarhi în Diptice. Aceasta reiese din litera și Duhul canonului 28 al Sinodului IV Ecumenic. Celelalte pretenții ale episcopului Romei și rolul lor nu sunt acceptate de Biserică. Prin urmare, este nevoie de multă atenție asupra terminologiei expresiei, care e predominantă în „Documentul de la Ravenna” și care a fost proclamată în Italia – chipurile – recunoașterea pentru prima oară de către ortodocși a primatului papei¹⁵. Faimoasa expresie spune: „Primii (protoi) trebuie să-l recunoască pe cel ce este primul (protos) între ei” (paragraful 10). Ambiguitatea expresiei este evidentă. Biserica întotdeauna a recunoscut „protokathedria” episcopului Romei, desigur, atâta vreme cât el era ortodox, însă niciodată până astăzi nu a acceptat vreun primat sau vreo autoritate a sa peste Biserica întreagă, cu atât mai mult cu cât Biserica Romei persistă în dogmele ei eretice.

La următoarele întruniri ale Comisiei Mixte se așteaptă să se discute rolul episcopului Romei și modul de exercitare a primatului său în „comuniunea bisericilor”! Nouă, ortodocșilor însă, nu ne este cu putință să acceptăm o re-interpretare papo-centrică a primatului episcopului Romei. Din pricina interpretării papo-centrice a primatului, papa a fost investit cu privilegii absolut inacceptabile, fără consimțământul celorlalte Biserici ale Vechii Pentarhii și, în plus, spre răsturnarea rânduiei canonice (întărite sinodal) a Bisericii vechi. Câteva din acestea care, cu amploare, cu multă putere în cuvânt și cu satisfacătoare garantare teologică au fost stigmatizate de partea ortodoxă (noi facem trimitere argumentat la pururea pomeniții patriarhi



Dositei al Ierusalimului și Meletie Pigas al Alexandriei), sunt

următoarele :

1. Primatul jurisdicțional, deoarece apostolul Petru a fost – chipurile – capul colegiului apostolic și a avut asupra lor un primat de putere (jurisdicțional)¹⁶.
2. Infaibilitatea papei¹⁷.
3. Papa este mai presus de sinoade¹⁸.
4. Episcopul Romei este deasupra celorlalți patriarhi¹⁹.
5. Tronul Romei este judecător al tuturor și nu se supune judecății nimănui²⁰.
6. Tronul Romei are dreptul de „ekkleton” asupra întregii Biserici²¹.
7. Papa se consideră episcop al Bisericii Universale (adică din toată lumea)²². Amintim că papa (doar el!) până astăzi semnează: episcop al Bisericii Universale.
8. Papa este capul universal al Bisericii cu misiune de slujire (diaconală). Acesta este un loc în care partea romano-catolică investeste și astăzi; să ne amintim faimoasa expresie, că papa este „sluga slugilor lui Dumnezeu”! „Documentul de la Ravenna” vorbește despre primatul diaconal al papei de la Roma și, de aceea, este necesară o atenție deosebită. Meletie Pigas, preasfințitul patriarh al Alexandriei, care recent a fost așezat în sinaxarul Bisericii, scrie printre altele despre el: „Dar, (ei) zic, trebuie să fie cineva dintre episcopi și între episcopi mai presus. Desigur, pe acesta îl numesc cap diaconal (ce slujește)... , dar tuturor acestor episcopi doar Hristos este Conducător și Cap... Ei (a se înțelege *romano-catolicii*) conferă acestui cap diaconal o autoritate nemărginită și asupra credinței și asupra Bisericii... În timp ce manifestă o mască de cap ce slujește, se comportă cu o tiranie mai absolutistă decât orice stăpânire absolutistă”²³.

Din cele de mai sus se înțelege că acordul de la Ravenna asupra sinodalității și autorității nu îndeplinește criteriile eclesiologice ortodoxe, așa încât să poată constitui o bază sigură pentru



discutarea ulterioară a primatului papal. Cu toate acestea, dacă se va continua discuția asupra modului de interpretare a primatului papal în cel de-al II-lea mileniu și de către conciliile I și II Vatican, aceasta trebuie să se facă de către reprezentanți ortodocși care au cunoștință de Ortodoxia Sfinților Părinți și nu de mentalitatea vremurilor ce predispune la compromisuri sau de dispoziția totalitară a Vaticanului. Recunoașterea vreunui din „privilegiile” papei menționate mai sus sau acordul în ceva asemănător, care contravine eclesiologiei ortodoxe, înseamnă fără îndoială o unire uniată (de tip greco-catolic) cu care nu vom fi de acord. Și aceasta, deoarece suntem datori să ne păzim pe noi înșine și poporul ortodox de o mască uniată contemporană, care dincolo de alte urmări, va aduce primejduirea mântuirii noastre veșnice; și deoarece suntem datori, în același timp, să ajutăm, dacă este cu putință, și pe „mai-marii Bisericii Apusene, să-și vină în simțire”, după cum zicea pururea pomenitul patriarh Hrisant al Ierusalimului, și să lepede papismul lor spre mântuirea lor și a poporului lor, care ignoră Ortodoxia.

Sfântul Munte, 30 decembrie 2007

(traducere din grecește, Leontie monahul)

(Note)

¹ Fragmente citate din documentul care s-a semnat la Ravenna s-au luat din traducerea originalului englez pe care au făcut-o Secțiile Bisericii Greciei și s-a publicat de către ziarul „Orthodoxos Kosmos” într-un număr special cu titlul „Documentul de la Ravenna”.

² Arhimandritul Gheorghe, starețul Sfintei Mănăstiri a Cuviosului Grigorie, Sfântul Munte, „*Neliniște pentru unirea ce se pregătește de către Vatican între ortodocși și romano-catolici*”, periodicul *Parakatathiki*, nr.54 (2007).

³ *Episkepsis*, nr. 496 din 1993.

⁴ Sfântul Marcu al Efesului, *Tois apantahou tis ghis...*, în Ioannis Karmiris, *Ta Dogmatika ke Simvolika Mnimeia tis Orthodoxou Katholikis Ekklisias*, vol. I, Atena 1960, pagina 426.

⁵ Titlul Directivei este „*Răspuns la întrebări referitoare la anumite puncte de vedere în jurul învățăturii despre Biserică*” (a se vedea Epistola



Sfântului Sinod al Bisericii Greciei către
IPS Ioan, Mitropolit de Pergam,

8.12.2007).

⁶ A se vedea comentariul Directivei în ziarul *Katholiki*, p.30-78 din 24.07.2007.

⁷ Atanasie, fost episcop de Zahumia și Hertegovina, *Despre ecumenismul romano-catolic* (sârbă), periodicul *Pravoslavie*, ediția Patriarhiei Serbiei, nr. 969-970 (1-15.08.2007), pagina 12.

⁸ Sfântul Marcu al Efesului, *Tois apantahou tis ghis...*, ibidem, pagina 426.

⁹ Sfântul Grigorie Teologul, *Eis ton megan Athanasion*, 8, PG 35, 1089.

¹⁰ Epistola Enciclică „CA TOȚI SĂ FIE UNA” (UT UNUM SINT) a a Sfântului Părinte Ioan Paul al II-lea despre datoria ecumenică, ed. a Vaticanului, pp. 106 și 114.

¹¹ Arhimandrit Iustin Popovici, *Orthodoxos Ekklisia kai Oikoumenismos*, ed. Orthodoxos Kypseli, Tesalonic 1974, pagina 224.

¹² Dositei al Ierusalimului, *Dodekavivlos*, ed. Rigopoulos.

¹³ Idem, p.14.

¹⁴ Idem, p.13-14.

¹⁵ Vezi de exemplu formularea ambiguă: „Importanța soluțiilor (de la Ravenna) este că pentru prima oară Bisericile Ortodoxe au spus : Da, această bază universală a Bisericii există și, de asemenea , că în baza universală există sinodalitate și autoritate. Aceasta înseamnă că există și un primat. Conform cu practica Bisericii primul episcop este episcopul Romei” (Walter Kasper, *VIS* 15-11-2007). Vezi de asemenea *The Times*, 16-11-2007.

¹⁶ Dositei al Ierusalimului, *Dhodhekevivos*, idem, pp. 65-66 și 72.

¹⁷ Idem, ibidem p. 519.



„Halloween”-ul contemporan si pervertirea unor vechi mistere

Diacon Claudiu Păun,

Făgăraș

În seara de 31 octombrie, în mai multe țări ale lumii, precum Statele Unite, Canada, Marea Britanie și Irlanda, și - recent - în România, se celebrează „Sărbătoarea vrăjitoarelor” sau „Halloween”-ul. Istoria și obiceiurile legate de această sărbătoare sunt pline de culoare și mister, originea manifestării fiind druidică. Halloween-ul este adesea asociat cu ocultul, cu diversele tradiții păgâne, care consideră că în această noapte lumea spirituală poate să intre în contact cu lumea fizică și că magia are puterea cea mai mare.

Termenul de „Halloween” (și alternativa sa, „Hallowe'en”) este prescurtarea de la „**All-hallow-even**” (31 octombrie – ajunul zilei tuturor sfinților), ziua următoare (1 noiembrie), fiind „**All Hallows' Day**” (Ziua tuturor sfinților), care e cunoscută și sub numele de „**All Saints' Day**” (Ziua tuturor sfinților).

Originile acestei sărbători se pierd undeva în negura timpului, prin secolul al V-lea î.Hr., în Irlanda celtică, unde vara se termina oficial pe 31 Octombrie. În această zi erau sărbătoriți toți sfinții care nu aveau o zi anume în calendar spre a fi celebrați. Se spune că Halloween-ul a fost adus în SUA de emigranții irlandezi și că și-ar avea originea în tradiția celtică, respectiv în sărbătoarea numită „SAMHAIN”.

Fiind un popor la care agricultura și creșterea animalelor erau foarte importante, celtii își conduceau viața după ciclurile naturii. Ei împărțeau anul în două mari anotimpuri: cel al luminii și cel



al întinericului, respectiv vara și iarna, marcate de două sărbători principale: „Samhain” pe 1 noiembrie – Noul An – și „Beltain” pe 1 mai – începutul verii.

SAMHAIN-ul – sărbătoarea celtică a Noului An

Din punct de vedere etimologic, „Samhain”-ul reprezintă „Sfârșitul verii”, iar în calendarul celtic este numele primei luni a anului, nume păstrat și azi în limba irlandeză pentru luna noiembrie. În Țara Galilor momentul era numit „Nos Calan Gaeaf” care însemna „**Noaptea calendarului de iarnă**”. Într-adevăr, din această seară se considera că începea iarna. Culesul recoltei trebuia încheiat până atunci, căci se credea că suflul spiritelor naturii care trecea pe deasupra fructelor și legumelor rămase neculese, făcea ca acestea să se usuce instantaneu. Se intra astfel într-un nou ciclu, iar viața nu se mai desfășura în aer liber, în lumina soarelui care își diminua tot mai mult puterea, de unde și numele de anotimpul întinericului. Oamenii își petreceau mai mult timp în case, turmele de animale erau strânse în staulele lor și nu mai ieșeau pe pășuni, iar plantele își continuau viața prin semințele care germinau în pământ.

În mitologia irlandeză se credea că în această noapte scutul care despărțea lumea materială de celelalte lumi era coborât. De aceea, sufletele celor morți aveau acum posibilitatea să îi viziteze pe cei dragi rămași pe pământ. Era deci un moment propice de a se ruga pentru cei morți, oamenii lăsând mâncare și băutură pentru ei în locurile în care trăiseră

Anumite texte descriu aceasta veche sărbătoare celtică ca o celebrare a zeului morții Samhain. Realitatea este însă că nu există nici un zeu al morții cu acest nume. Cei care au studiat fenomenul arată că zeul morții Samhain a fost creat în 1770 de colonelul Charles Vallency, care urmărea să demonstreze că druzii veneau din Armenia. Ideea a fost apoi preluată în 1827 de Godfrey Higgins care aducea ca argument forte în sprijinul faptului că druzii veneau de fapt

din India, similitudinea de nume între zeul vedic Samana și acest zeu al morții - care nici nu exista pe vremea celtilor. După cum știm nici zeul vedic al morții nu se numește Samana, iar totul nu este decât o încercare de demonizare a altor tradiții decât cea creștină.

Originea celtică a sărbătorii

Poporul celt, care a trăit acum 2000 de ani pe teritoriul actual al Irlandei, Marii Britanii și al nordului Franței, sărbătorea Anul Nou (Samhain) pe data de 1 noiembrie. Aceasta zi marca sfârșitul verii și al recoltei și începutul iernii, anotimpul asociat deseori cu moartea. Asociat cu moartea și frigul pătrunzător al anotimpului înghețat, acest început de an era dedicat zeului celtic al tenebrei, Anwynn, cel care, în noaptea premergătoare primei zile de iarnă, le permitea tuturor creaturilor fantastice să invadeze lumea celor vii. Celții credeau că, în noaptea dinaintea Anului Nou, limita dintre tărâmul morților și al viilor devine neclar și că fantomele celor decedați se întorc să bântuie pământul, creând probleme și stricând recoltele. Tot în această seară de ajun, celții construiau rugi sacri pe care aduceau sacrificii rituale zeităților (grâne sau animale).

În același timp, în nici o casă nu era aprins focul, locuințele devenind reci și neprimitoare, iar oamenii își pictau chipurile în motive sumbre pentru a se confunda cu arăturile malefice care bântuiau printre ei.

În anul 43 d.Hr., romanii au cucerit majoritatea teritoriului celtic. Pe parcursul a 400 de ani cât au condus aceștia pământurile celtilor, două festivaluri de origine romană (ziua Feralia – comemorare a morților și cea a zeiței Pomona – sărbătoarea recoltelor) au fost îmbinate cu celebrarea tradițională celtică a Samhain-ului.

Străvechiul festival Shamhain era considerat de Biserica Catolică un cult de adulare a demonilor, care trebuia interzis numaidecât. Prin urmare, în secolul al VII-lea, Papa Bonifaciu al IV-



lea (550-615 d. Hr.), a desemnat data de 1 noiembrie ca „Ziua tuturor sfinților” în onoarea și memoria sfinților săi a martirilor. Unii spun ca - de fapt - Papa a încercat să înlocuiască festivalul celtic al morților cu unul asemănător; sărbătoarea a fost numită „Ziua tuturor sfinților” - Halloween.

Ulterior, în anul 1000 d. Hr., Biserica Catolică a desemnat ziua de 2 noiembrie „Ziua tuturor sufletelor” - în memoria celor plecați dintre cei vii, fiind o sărbătoare celebrată asemenea Samhain-ului.

În jurul anului 1500, nimeni nu mai putea face vreo diferență între cele două sărbători: Samhain și All Saints' Day. Acum era „All Hallows' Day” (Ziua tuturor sfinților), iar noaptea precedentă era, desigur, „All Hallows' Evening” (Ajunul zilei tuturor sfinților). Astfel, „All Saints Day” reprezenta o zi sfântă și nu un festival, iar oamenii continuau să le sărbătoreasca împreună.

Timp de 200 de ani, cele două evenimente s-au desfășurat concomitent, iar biserica și-a dat seama că încă nu reușise să înlăture ritualul păgân. **Papa** Grigorie al III-lea a interzis folosirea costumelor și machiajelor hidoase, lăsând, în schimb, tradiția colindului din poartă în poartă, unde tinerii puteau să se deghizeze în îngeri sau demoni.

Tradițiile „Halloween”-ului în America

Pe teritoriul Americii, patria adoptivă a sărbătorii de Halloween, primii coloniști (în majoritate protestanți) au interzis orice fel de sărbătoare catolică: de pildă, în Massachusetts, celebrarea Crăciunului era pedepsită cu izgonirea sau cu moartea.

În 1921, în statul Minnesota este celebrată *prima sărbătoare de Halloween pe teritoriul american*; în New York sărbătoarea debutează în anul 1923, iar în Los Angeles în 1925. Nu a mai durat mult până când Halloween-ul a devenit o sărbătoare națională, cu întreaga ei simbolistică și specificitate.

Tradiția americană „trick or treat” („ne dați sau nu ne dați?”)

datează cel mai probabil din timpul paradelor din Anglia. În timpul acestor festivități, săracii și cerșetorii cereau mâncare de la cei mai înstăriți; aceștia le dădeau anumite prăjituri, denumite „soul cakes”, în schimbul promisiunii de a se ruga pentru rudele decedate ale familiei lor. Obiceiul dăruirii prăjiturilor către săraci a fost încurajat de Biserică, pentru a înlocui practicile celților de a lăsa mâncare și vin pentru sufletele morților.

Tradiția îmbrăcării costumelor de Halloween are atât rădăcini europene cât și celtice. Cu sute de ani în urmă, iarna era un anotimp nesigur și înfricoșător. Proviziile de alimente scădeau și - pentru majoritatea oamenilor cărora le era frică de întuneric - zilele scurte ale iernii erau pline de teamă și îngrijorare. Se credea ca de Halloween, spiritele se întorc pe tărâmul viilor și că cei vii care nu sunt acasă se întâlnesc cu ele; de aceea, atunci când plecau de acasă, pentru a nu fi recunoscuți, oamenii purtau măști în scopul de a se confunda cu ele. Tot în seara de Halloween, pentru a ține la distanță spiritele, oamenii puneau vase cu mâncare în fața casei.

Povestea lui Jack O’Lantern – simbolistica dovlecilor utilizați ca ornamente de Halloween

Jack O’Lantern este numele dovleacului care luminează casele în noaptea de Halloween. Originea sa este reprezentată de o poveste irlandeză, personajul principal fiind un bărbat numit „Zgârcitul Jack”. Povestea relatează cum, după ce a băut cota la cota cu diavolul, Jack l-a convins pe acesta să se transforme într-o monedă de aur, pentru a putea plăti. Bărbatul a păstrat însă moneda și a pus-o într-un buzunar, alături de o monedă de argint, care făcea imposibil ca diavolul să își revină la starea inițială. Jack l-a eliberat, în cele din urmă, pe diavol, cu promisiunea ca acesta să nu îl deranjeze timp de un an, iar în cazul în care va muri, să nu îi ia sufletul. În anul următor, personajul îl ademenește pe diavol, rugându-

l să se urce într-un copac



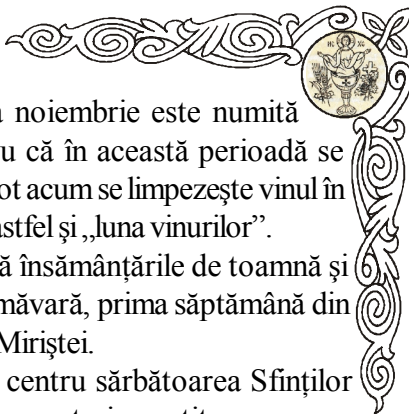
pentru a-i aduce un măr. Între timp, Jack scrijelește pe scoarța copacului semnul crucii și diavolul nu coboară din copac până nu îi promite că nu îl va mai deranja timp de zece ani. La scurt timp Jack moare, iar Dumnezeu nu îl primește în rai. Nici diavolul, așa cum s-au înțeles, nu îl primește în iad, nerevendicându-i sufletul. Bărbatul e trimis afară, în noapte, doar cu un cărbune aprins care să îi lumineze drumul. Jack pune cărbunele într-un nap și, de atunci, călătorește pe pământ.

Pornind de la această istorioară, odată ajunși în America, irlandezii au adus cu ei obiceiul de a face napi luminoși și de a-i pune în geam, pentru a speria spiritele morților și pe cel al lui Jack. Pe teritoriul Americii, ei au descoperit însă dobleacul, un ornament perfect pentru a-l transforma în „Jack O’Lantern”.

„El Dia De Los Muertos” (ziua morților) este comemorată cu mare fast și are o semnificație aparte la popoarele din Mexic, America Latină și Spania. Celebrată pe data de 2 noiembrie (Ziua tuturor sufletelor), sărbătoarea începe de fapt din seara zilei de 31 octombrie și durează trei zile, în memoria morților despre care se crede că se reîntorc la casele lor de pe pământ în această perioadă. Multe familii construiesc un altar pentru cei morți și îl decorează cu bomboane, flori, fotografii, mostre din mâncarea și băutura favorită a celor decedați, precum și apă proaspătă. De asemenea, sunt lăsate afară un vas cu apă și un prosop, pentru ca sufletul celui decedat să se spele înainte de a se înfrupta din bucate. Sunt aprinse lumânări și bețișoare parfumate, pentru a-i ajuta pe cei decedați să își găsească drumul spre casă. Mormintele celor adormiți cu trupul sunt reparate și sunt decorate cu flori sau ornamente de hârtie. În ziua de 2 noiembrie, rudele se adună la morminte pentru a prânzi și pentru a-și reaminti de cei decedați.



Obiceiuri de toamnă în România



În tradiția populară, luna noiembrie este numită „brumar” sau „promorar”, pentru că în această perioadă se intensifică bruma și promoroaca. Tot acum se limpezește vinul în butoaie, noiembrie fiind denumită astfel și „luna vinurilor”.

Deoarece acum se termină însămânțările de toamnă și începe aratul miriștilor pentru primăvară, prima săptămână din noiembrie se numește Săptămâna Miriștei.

A doua săptămână are în centru sărbătoarea Sfinților Arhangheli Mihail și Gavriil, cei cu puteri ocrotitoare asupra gospodarilor și a turmelor de oi.

Cea de-a treia săptămână este denumită tradițional Săptămâna Filipilor de Toamnă, cea de-a patra fiind Săptămâna Ovideniei (în noaptea de Ovidenie se deschid cerurile și vorbesc animalele).

Ultima săptămână, a lui „brumar”, este Săptămâna Andreiului de Iarnă care are în centru sărbătoarea Sfântului Andrei, despre care se spune că îngheață apa și coase răul.

Pe data de 1 Noiembrie, denumită și „Vracevul”, sunt sărbătoriți Sfinții Cosma și Damian (termenul de „Vracev” a fost preluat din limba slavonă, de la verbul „a vindeca”).

Tot în această zi se celebrează *pomenirea morților*.

Cu prilejul acestei sărbători, în țara noastră, cu precădere în Ardeal, se curăță mormintele și se aduc ofrande de flori, se fac rugăciuni și se aprind lumânări de către rudele decedaților, în biserici și în cimitire sunt împărțite bucăți de cozonac, colaci și pahare cu vin.

Romanii au preluat aceste practici de la britanici și le-au adaptat, suprapunându-le peste **Sărbătoarea Pomonei**, zi închinată zeiței fructelor și grădinilor.

„Sărbătoarea Luminației” în Transilvania

Ziua de **1 noiembrie** este momentul în care cimitirele din Transilvania devin o adevărată galaxie de lumânări aprinse pentru sufletele celor decedați.





protestanți urcă dealurile înmoroiate,
pe care sunt așezate mormintele
strămoșilor lor.

Sărbătoarea Luminației, așa cum este cunoscută în popor, strânge, de sute de ani, în cimitire, sute de mii de ardeleni care se reculeg, se roagă și își readuc aminte de cei răposați.

Este un prilej pentru rugăciuni și pentru fapte de milostenie. În rândul acestor fapte se numără și „pomana”, oferită trecătorilor ori săracilor. Sociologii sunt de părere că aceste sărbători religioase importante erau și prilejuri de manifestare a solidarității caracteristice societății arhaice.

La început de noiembrie, cu puțin timp înainte ca mormintele să fie acoperite de mantia albă și rece a zăpezii, ele sunt împodobite cu flori și încălzite de flăcările pâlpâitoare ale lumânărilor.

Concluzii

Revenind la celebrarea Halloween-ului, ținând cont de specificul costumelor și decorațiunilor de care se face uz în această noapte, putem concluziona că reprezintă într-un anumit fel o adorare a demonilor. Mai mult chiar, această adorare în masă a demonilor are loc într-un moment foarte important, căci în vechime, pe 1 noiembrie se sărbătorea Noul An. Observăm cum această comemorare a celor decedați este săvârșită prin mascarea trupului și prin oferirea de ofrande în amintirea morților. Nu toți oamenii înțeleg și se bucură în același fel, de aceea nu orice mod de celebrare ne este de folos.

Se spune că Halloween-ul și-ar avea originea în tradiția celtică. Oare ce ar putea avea în comun străzile inundate de oameni îmbrăcați în vrăjitoare, vampiri și monștrii îngrozitori sau hidoasele felinare-dovleac cu sărbătorirea în armonie cu natura a Noului An celtic? Doar celții nu cheltuiau sute de dolari în fiecare an pentru a-și decora casele cu schelete și coarne demoniace și nici nu își trimiteau copiii îmbrăcați în stafii pentru a face farse vecinilor.



După Revoluție, sărbătoarea de Halloween a fost adoptată cu mult entuziasm și de români. Fiind decalate cu numai o zi, Luminația și Halloween-ul sunt adesea confundate. Deși Luminația are rădăcini mai adânci în mentalul colectiv românesc, totuși, Halloween-ul tinde să câștige tot mai mult teren – cu precădere în rândul tinerilor. Astfel, în fiecare an, în data de 31 octombrie se organizează petreceri, baluri mascate, care mai de care mai „horror” și mai terifiante.

Noi, creștinii, putem să ne bucurăm într-un mod sau altul de această sărbătoare necreștină, fără a ne costuma trupurile atât de hidos. Putem să ne înfrumusețăm sufletele, să ne reamintim de cei dragi, răposați ai noștri, și în același timp să ne uităm mai aproape și să ne bucurăm de cei vii de lângă noi.

Biserica ne învață că milostenia și rugăciunile rudelor pentru cei decedați sunt singurul lucru care mai poate fi făcut pentru sufletele celor răposați.

În volumul „Hristos și Tinerii”, teologul Laurențiu Dumitru consideră, pe bună dreptate, că Halloween-ul este „o sărbătoare de care nu avem nevoie” și ne îndeamnă pe noi, credincioșii, ca mădulare vii ale Bisercii, să nu luăm parte la „această sărbătoare oribilă și demonică”.

Să nu uităm niciodată că „atunci când Binecredinciosul Ștefan cel Mare și Sfânt ridică biserici, americanii abia auzeau de învățătura lui Hristos! De ce ar trebui să luăm aminte acum la ce și cum ne învață ei să sărbătorim? Să sperăm că ai noștri credincioși vor înțelege deșertăciunea acestei false sărbători și că pe viitor o vor ocoli!”, spune Laurențiu Dumitru.



Conflict între știință și credință, între înțelepciunea omenească și cea dumnezeiască*

Ioan Cișmileanu

Limitele cunoașterii

Se spune că este imposibil de demonstrat atât existența lui Dumnezeu cât și inexistența Lui. De aceea, la *baza religiei* nu stau descoperirile științifice ci **revelațiile**, nu stau teoriile științifice ci **dogmele**, nu stau adevărurile demonstrate ci **dreapta credință**. Dar chiar și la *baza științelor exacte* stau **adevăruri nedemonstrate (axiome)**, doar că acestea sunt acceptate de toți ca fiind evidente. Și nu numai începutul (baza) științelor este nedemonstrabil ci și sfârșitul lor. Fizicianul **W. Heisenberg** (1901-1976), întemeietor al mecanicii cuantice, cel care a formulat “relațiile de incertitudine”, laureat al premiului Nobel, spunea: “*Prima înghițitură din paharul științelor naturii te face ateu; la fundul paharului însă, te așteaptă Dumnezeu*”. Cu mult înaintea lui, filozoful și naturalistul **Roger Bacon** (1214-1292) spunea aproape același lucru: “*Puțină știință duce la ateism; dar multă știință duce mintea la cunoașterea lui Dumnezeu*”.

Într-un discurs, chimistul și biologul francez **Pasteur** (1822-1895) spunea:

“*Ce este dincolo de această boltă înstelată? Alte ceruri înstelate! Fie! Și dincolo? Mintea omenească, mânată de o nebiruită putere, nu va înceta niciodată să întrebe: Ce este dincolo? ...Când această cunoaștere [a ceea ce este mereu **dincolo**] pune stăpânire pe priceperea omului, nu-i rămâne nimic altceva decât să-și plece genunchii*”.

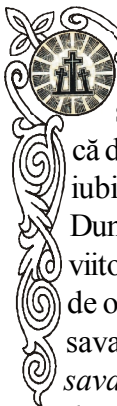


Și într-adevăr! Ce este dincolo de viteza luminii? Ce este dincolo de limita Planck? Ce este dincolo de zero grade Kelvin? Ce este dincolo de haos? Și mai ales, ce este dincolo de moarte? Există unele limite, dincolo de care materia nu se mai explică prin materie. Legile exacte (*obiective*) devin relative, neadevărate, iar credința dreaptă (dar *subiectivă*) devine absolută, adevărată. Dumnezeu apare ca o ipoteză (*speranță*), care apoi devine *credință*, iar mai târziu *revelație* (adevăr). Fericitul Augustin spunea: “Crede ca să înțelegi”.

Știința are limitele ei, **dincolo** de care nu mai poți înțelege nimic decât dacă-L accepți pe Dumnezeu ca și *Creator*. “*Știința se va sfârși; pentru că în parte cunoaștem*” (I Cor. 13, 8-9). Tot așa, viața are limitele ei, **dincolo** de care nu mai poți trăi fericit decât dacă-L primești pe Dumnezeu ca și *Mântuitor*.

Omul religios, ca și omul de știință, trebuie să treacă de bariera cuvintelor și gândurilor de genul “este imposibil să...”, adică trebuie să spere, să creadă. Iată chiar îndemnul lui Hristos: “Cereți și vi se va da; căutați și veți afla; bateți și vi se va deschide” (Mat. 7, 7)...”Îndrăzniți. Eu am biruit lumea” (Ioan 16, 33). Însă omul de știință trebuie să accepte că există totuși niște limite spirituale ale înțelegerii noastre, limite numite dogme - unde toate contradicțiile dispar! – trebuie să accepte că „*cele ce sunt cu neputință la oameni sunt cu putință la Dumnezeu*” (Lc. 18, 27). Doar făcând o adevărată **asceză a cunoașterii raționale**, omul acceptă aceste limite, aceste dogme. Dacă însă nu va rezista ispitei, ci va lua – ca și Adam și Eva – din pomul cunoașterii, omul de știință va deschide mereu o cutie a Pandorei. Știința neînsoțită de conștiință, cunoașterea rațională neînsoțită de o viață interioară, de o cunoaștere contemplativă (prin Duhul Sfânt), este o cunoaștere magică, ocultă, malefică. Căci “*știința îngâmă iar iubirea zidește*” (Sf.Ap.Pavel).

Așa cum cele zece porunci dumnezeiești sunt limitări ale libertății noastre pentru a nu dăuna aproapelui, tot așa dogmele sunt limitări ale cunoașterii, tot pentru a nu dăuna aproapelui.



„Iubește și fă ce vrei!” ne îndeamnă Fericitul Augustin. La fel putem spune: „Iubește și cunoaște ce vrei”. Viețile Sfinților ne arată că dacă ne despătimim, dacă ne curățim sufletul, atunci putem să iubim pe aproapele, iar cui iubește pe aproapele îi deschide Dumnezeu ochii, îi dă mintea lui Hristos, îi dă să cunoască inclusiv viitorul, prin profeții. În caz contrar, savantul devine un posedat de obiectul cunoașterii, un idolatru. Mircea Eliade îi descrie pe savanții moderni astfel: „De două zile privesc cu mare atenție savanții. Gândul că odată aş putea ajunge și eu ca oricare din ei îmi amortește sarcasmul, întristându-mă. Oamenii aceștia, probabil, știu foarte mult despre foarte puțin, căci așa definea cineva **savantul: un om care știe din ce în ce mai mult despre din ce în ce mai puțin**. Unul cunoaște totul despre pietre, iar altul aproape tot despre anumite hârtii. Sunt niște **posedați**, și dacă își cheltuiesc zilele și nopțile în laborioase cercetări, **nu o fac pentru aflarea adevărului** și înlăturarea erorii – ci, în primul rând, pentru că nu pot face altceva și nu pot face altfel, pentru că sunt pasionați de munca lor, **dominați de o patimă** egală aceleia a unui colecționar de timbre sau de melci. Majoritatea savanților, din întreaga lume, sunt simpli meseriași, neodihniți salahari. Pe figurile lor nu citești nobila oboseală a gândului, obsesia delirantă a adevărilor fundamentale...”

Contemplarea creației. Adevăr și exactitate

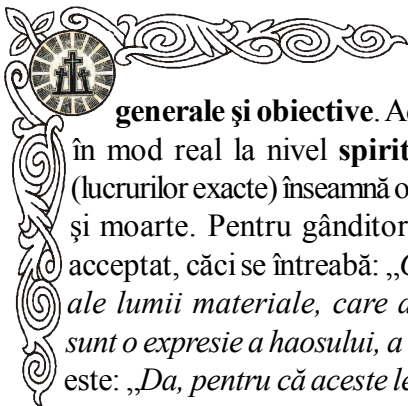
De când omul a luat din pomul cunoașterii binelui și răului, toate cunoștințele lui, toate descoperirile lui științifice, au fost folosite atât pentru a face bine cât și pentru a face rău, atât pentru a făuri unelte cât și pentru a construi arme. Oamenii de știință însă, în majoritatea cazurilor, au urmărit, asemeni unor prometei, să aducă un bine omenirii (excepție fac și cei angajați în cercetările secrete de azi). De ce credem aceasta? Pentru că, **cine contemplă Creația, indirect ajunge să-L contemple pe Creator**. Pentru Sfântul Vasile cel Mare, lumea este ca o carte care predică (pentru cel ce are



minte) slava ascunsă și nevăzută a
 lui Dumnezeu. Acest lucru ni-l
 descrie și Fericitul Augustin, într-o confesiune de-a sa,
 frumoasă ca un psalm: *“Și ce este acest Dumnezeu? Am întrebat
 pământul și mi-a răspuns: **Nu sunt eu.** Și cele ce sunt pe
 pământ mi-au răspuns același lucru. Am întrebat marea și
 străfundurile și târătoarele sufletelor vii și mi-au răspuns:
Nu suntem Dumnezeul tău; caută deasupra noastră. Am
 întrebat adierile care suflă și a zis aerul cu locuitorii săi: **Se
 înșeală Anaximenes, eu nu sunt Dumnezeu.** Am întrebat
 cerul, soarele, luna și stelele și îmi răspund: **Nici noi nu
 suntem Dumnezeul pe care-L cauți.** Și am zis tuturor acestora
 care înconjoară ușile [simțurile] trupului meu: spuneți-mi ceva
 despre El. Și au exclamat cu voce mare: **El ne-a făcut pe noi.**
 Întrebarea mea era cercetarea mea și răspunsul lor era frumusețea
 lor”* (Confesiuni, X, 6,9).

Chiar și **Darwin** (1809-1882) - fondatorul teoriei despre
 evoluția speciilor - declara în scrisorile sale că nu este ateu, că nu
 tăgăduiește existența lui Dumnezeu și că teoria evoluției este
 compatibilă cu credința în Dumnezeu. La el însă era vorba de un
 dumnezeu impersonal. Deși studiasse trei ani teologia, ajunsese la un
 moment dat să spună: “Nu pot să înțeleg cum poate dori cineva să fie
 adevărat creștinismul”. Cu puțin timp înainte de a muri, mărturisea
 (poate cu nostalgie) că de mic primise o educație religioasă, că mergea
 regulat la biserică și numai nevoia de timp pentru studiile sale l-a făcut
 să renunțe la biserică. Pentru el este valabilă numai partea negativă a
 cuvântului Sântului Apostol Pavel: *“Știința îngâmăfă iar iubirea
 zidește”*. Căci el nu contempla creația lui Dumnezeu, ci, cu rațiunea,
 o diseca și apoi îi făcea autopsia!

Putem spune că deosebirea dintre religie și știință este
 deosebirea dintre Adevăr și exactitate. Adevărul se contemplă, se
 revelează, pe când exactitatea se măsoară. Prin măsurare obținem o
 informație ce exprimă realitatea obiectivă, dar prin revelație trăim însăși
 această realitate la nivel spiritual, la nivel individual și subiectiv.



Lucrurile exacte sunt exprimate în mod formal prin **legi generale și obiective**. Adevărurile sunt experiate/trăite însă în mod real la nivel **spiritual și individual**. Generalitatea (lucrurilor exacte) înseamnă omogenitate, uniformitate, adică haos și moarte. Pentru gânditorul obișnuit acest lucru e greu de acceptat, căci se întreabă: „Cum adică, *legile general valabile ale lumii materiale, care arată că există o ordine în lume, sunt o expresie a haosului, a dezordinii, a morții?*”. Și răspunsul este: „Da, pentru că aceste legi exprimă o ordine a unei materii moarte sau a unei materii vii ținute prizonieră într-o lume moartă. Doar când - printr-o **minune**, ce o trăim la nivel **spiritual și individual** - se încalcă aceste legi, doar atunci putem contempla adevărul, putem întrezări viața și sensul vieții”. Dar pentru a trăi această viață, adevărata viață, trebuie să ne eliberăm de materia moartă și legile ei, trebuie să murim trupului și să înviem duhului.

Credința în Creator

(mărturisiri de credință ale unor mari oameni de știință)

Majoritatea oamenilor mari de știință și-au declarat credința, trecând peste orgoliul profesional. Marele matematician francez **Cauchy** (1789-1857) spunea: “*Eu sunt creștin, ca toți marii astronomi, ca toți marii fizicieni și toți marii geometri ai veacurilor trecute...Și dacă mi s-ar cere să arăt motivul, l-aș arăta cu plăcere. S-ar vedea că convingerile mele sunt rezultatul, nu al unor prejudecăți ci al unei cercetări adânci*”.

Cât de departe suntem de dictonul “Crede și nu cerceta”, folosit tocmai de cei care nici nu credeau, nici nu cercetau! **Binot**, fizician și astronom francez, vorbea despre prietenul lui (Cauchy), astfel: “*L-am văzut străduindu-se să facă bine în jurul lui, cu o liniște plină de încredere, pe care numai o credință adâncă o poate da. Fericit acela în care Dumnezeu a voit astfel să unească bogățiile geniului cu acelea ale inimii*”.





ajutorul ca să pătrundem gândurile Sale. Deplâng pe cei ce nu citesc Biblia zilnic. Ei se lipsesc astfel de un izvor nesecat de putere spirituală”.

Deci Dumnezeu există. Este și concluzia marilor oameni de știință, marilor căutători. Cine nu crede trebuie să cerceteze pe cont propriu. Așa a făcut și **generalul englez Lew Wallace**. El a vrut să scrie o carte în care să arate că Hristos n-a existat iar creștinismul este absurd. După câțiva ani de documentare anticreștină a început să scrie cartea. Dar când a ajuns la capitoul 4 și-a dat seama că Hristos a existat și că a fost mai mult decât un personaj istoric. La 50 de ani generalul a îngenunchiat prima dată pentru rugăciune și a cerut lui Iisus Hristos să fie Mântuitorul său. A revizuit cartea și a terminat-o. Este vorba de celebrul roman “*Ben-Hur*” (lucru curios: generalul și Ben-Hur seamănă!).

Mărturisirile de mai sus sunt ale oamenilor mari, înțelepți, angajați în cunoașterea lumii materiale. Dar asta nu-i împiedică pe mulți contemporani de-ai noștri să spună “Numai proștii mai cred”. Să le amintim cuvintele psalmistului: “*Nebunul zice în inima lui: Nu este Dumnezeu*” (Ps. 14, 1).

Despărțirea științei (cunoașterii) de credință și de Creator

Despărțirea științei de Dumnezeu, a cunoașterii creației de cunoașterea Creatorului, a avut loc treptat, ea reflectând de fapt despărțirea omului de Dumnezeu.

1. Dumnezeu

Raiul (Grădina Edenului)

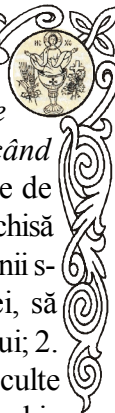
În Eden (“Țară deschisă”) omul era în deplină comuniune cu Dumnezeu și asculta de Dumnezeu – Creatorul său. Omul era făcut după chipul lui Dumnezeu, era cununa creației și urma să ajungă



la asemănarea cu Dumnezeu.

Șarpele (satana – înger căzut) însă

l-a amăgit cu realizarea rapidă a acestei asemănări („*vi se vor deschide ochii și veți fi ca niște dumnezei, cunoscând binele și răul*” – Fac.3, 5) și omul a căzut în neascultare de Dumnezeu. Dumnezeu l-a alungat din rai, care, din țară deschisă omului (Eden) a devenit țară închisă. De acum încolo oamenii s-au împărțit în două: 1. unii care căutau să fie dumnezei, să stăpânească lumea prin cunoașterea (știința) binelui și răului; 2. alții care căutau să cunoască pe Dumnezeul adevărat, să asculte de poruncile Lui (pentru a-și reface chipul lui Dumnezeu, chip desfigurat prin păcatul neascultării) și să aștepte venirea Lui.



2. Dumnezeu și zeii

Antichitate

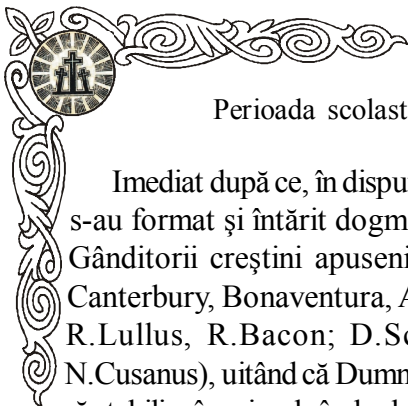
După izgonirea din Eden, omul a rămas încă multă vreme cu amintirea lui Dumnezeu (**evreii**, în primul rând) și așteptau venirea Lui pentru a-i salva. Alți oameni însă (**popoarele păgâne**) au rămas cu amintirea îngerului căzut (satana) care a atras după el căderea multor alți îngeri - zeii. Filozofia antică greacă, indiană, chineză, feniciană, aramaică, iraniană etc. arată din plin acest lucru.

3. Polaritatea vie Dumnezeu – om

Perioada patristică (sec. I-VIII)

Prin nașterea lui Dumnezeu în trup omenesc, prin moartea și învierea Sa, toate făcute din dragostea Sa fără margini pentru om, relația omului cu Dumnezeu s-a refăcut, a prins din nou viață. Apostolii, în călătoriile lor prin toată lumea pentru a propovădui pe Hristos, apoi șirul nesfârșit de martiri ai credinței, apoi scrierile lui Tertulian, Origen, Evagrie, Augustin, Boethius, Ioan Gură de Aur, Pseudo-Dionisie Areopagitul, Ioan Damaschin și mulți-mulți alții, și apoi hotărârile sfintelor sinoade, descoperă lumii pe Dumnezeul adevărat și-i demască pe toți falșii dumnezei (zei) ai popoarelor.





4. Polaritatea moartă Dumnezeu – om

Perioada scolastică/medievală (sec.IX-XV)

Imediat după ce, în disputa cu păgânii, cu sectele și cu evreii, s-au format și întărit dogmele creștine, a și început declinul. Gânditorii creștini apuseni (I.Scotus Eriugena, Anselm de Canterbury, Bonaventura, Albert cel Mare, Toma de Aquino, R.Lullus, R.Bacon; D.Scotus; W.Occam; M. Eckhart; N.Cusanus), uitând că Dumnezeu este Persoană, cu care trebuie să stabilim în primul rând relații de comunicare și comuniune, au încercat a-L găsi pe Dumnezeu numai prin rațiune, mai exact prin demonstrații logice, făcând din El ceva exterior nouă și universului. Astfel, teologia s-a abstractizat și formalizat, s-a rupt de realitatea spirituală, fiind stoarsă de orice conținut de viață. În același timp, a apărut evident faptul că *între credință și rațiune este un conflict*, conflict acutizat tocmai prin încercarea de a le uni! În Răsărit, ortodocșii, neîncercând să înțeleagă rațional religia, ci trăind-o (*“Ortodoxia nu se învață ci se deprinde”*), au reușit însă această unire prin *„coborârea minții în inimă”*, prin *contemplarea naturală* (revelația lui Dumnezeu în natură și Scriptură - contemplarea creației cu mintea omenească luminată de Duhul Sfânt).

5. Polaritatea vie Om - natură

Renașterea (sec.XV-XVIII), umanismul (sec.XIV-XVI) și raționalismul (sec.XVII-XVIII).

Filozofia transcendențială și Metafizica. Iluminismul (sec.XVIII-XIX)

După această – am putea zice - a doua despărțire de Dumnezeu, după cea din Eden, oamenii au căutat un înlocuitor al Lui. În preocupările omului, Dumnezeu a fost înlocuit încet-încet de natură, *Creatorul a fost înlocuit de creație, teologia de știință* (F.Bacon; H.Spencer; Leonardo da Vinci; I.Newton ; Raționaliști: Descartes,



Spinoza, Leibnitz, Kant). Implicit, *sistemul geocentric de inspirație biblică a fost înlocuit de sistemul heliocentric* (Copernic, Galilei, Kepler) iar *Creația lumii conform Genezei biblice a fost înlocuită de Teoria Evoluționismului* (C.Darwin).

Sfânta Scriptură rămâne totuși în continuare o sursă de inspirație la care se raportează toate descoperirile științifice, dar ea nu mai este izvor de viață, de trăire interioară, mai ales pentru oamenii de știință. Descartes scria: „*Am redus fizica la legile matematicii*” și „*toată fizica mea nu e decât geometrie*”. Pentru a explica fenomenele nu se mai caută principii metafizice, ci legi. Descartes chiar a propus o înțelegere între oamenii de știință și teologi: oamenii de știință să se ocupe numai de studiul lumii materiale iar teologii numai de realitatea transcendental-divină. Laplace, după publicarea cărții „*Mecanica cerească*” a fost întrebat de împăratul Napoleon:

- *Care considerați că a fost rolul lui Dumnezeu în acest domeniu [mecanica cerească]?* Iar răspunsul lui a fost:

- *Sire, nu am avut nevoie să folosesc această ipoteză!*

Renașterea este o naștere din nou a omului, dar numai din apă (natură) nu și din Duh (Dumnezeu). Este o renaștere a antichității și a păgânismului, o eliberare de sub autoritatea Bisericii Catolice și o emancipare față de pretențiile teologiei scolastice.

Filozofia transcendentală și Metafizica (Kant; Hegel; Sheling, Heidegger) au *înlocuit teologia sufletului cu filozofia spiritului*. Iluminismul continuă înlocuirea celor dumnezeiești cu cele omenești: *cultul e înlocuit de cultură* (Voltaire; J.J.Rousseau; Lessing; Herder; în România: Școala Ardeleană). Dar lovitura de „grație” e dată de însăși Biserica Catolică prin *înlocuirea lui Dumnezeu cu un om (papa)*. În 1870 s-a proclamat infailibilitatea papei – vicarul lui Hristos.



6. Polaritatea moartă Om - natură

Materialismul. Ateismul (sec.XIX-XX)

Psihologismul filozofic și logic (sec.XVII-XX), Logica pură (sec.XIX-XX), Logica matematică (sec.XIX-XX)

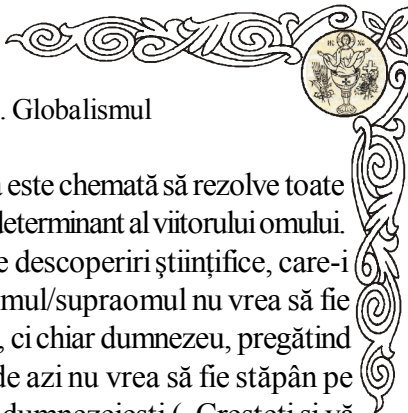
Prin referirea permanentă la Sfânta Scriptură și la scrierile Sfinților Părinți, știința era totuși încă vie. Odată cu materialismul și ateismul (comunismul: Marx, Engels, Lenin etc.) „relația omului cu natura” (știința) moare și ea. Totul e pustiit și gol (din punct de vedere spiritual) în mintea omului. Dar mintea omului nu are stare, ea continuă să caute și în acest pustiu și se găsește pe sine, fără Dumnezeu: rațiunea pur omenească, înțelepciunea pur omenească. Așa apar *Psihologismul filozofic și logic* (sec.XVII-XX), *Logica pură* (sec.XIX-XX), *Logica matematică* (sec.XIX-XX) - Bolzano; Husserl. Aceste logici pregătesc apariția calculatoarelor, a informaticii. De asemenea, are loc evoluția *tehnicii*, a *societății industriale*, a progresului material.

Desigur că în toate aceste perioade istorice au existat în continuare creștini adevărați și chiar sfinți. Numai că, dacă inițial toți creștinii se numeau sfinți și trăiau în sfințenie, având „mintea lui Hristos” („Nu eu trăiesc, ci Hristos trăiește în inima mea”), cu timpul numai o parte din ei au păstrat tradiția (ortodocșii) și o și mai mică parte au fost considerați cu adevărat sfinți. Și printre oamenii de știință au existat în continuare creștini adevărați (conform mărturisirilor de mai sus). Cu timpul însă, cercetarea științifică înaltă s-a mutat în laboratoarele secrete ale armatelor, cei mai mari oameni de știință fiind racolați sau sabotați să lucreze pentru crearea de arme de distrugere. *Decalajul dintre știință și conștiință* (glasul lui Dumnezeu din om) a crescut enorm, între ele s-a făcut o prăpastie (adică un mare om de știință de azi, un mare savant, are de ales: ori știință, ori conștiință!).



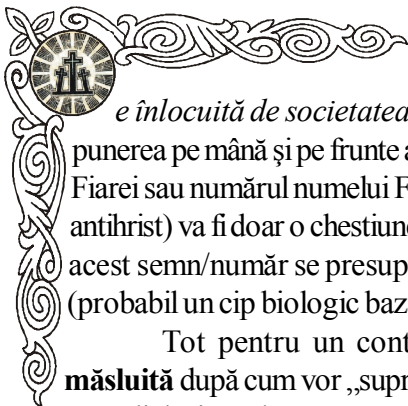
7. Supraomul („Dumnezeu a murit, trăiască supraomul”)

Nihilismul. Anarhismul. Globalismul



Începând cu sec. XX știința este chemată să rezolve toate problemele omului, este un element determinant al viitorului omului. Entuziasmat și mândru de propriile descoperiri științifice, care-i conferă o anumită putere, astăzi omul/supraomul nu vrea să fie doar un înlocuitor al lui Dumnezeu, ci chiar dumnezeu, pregătind astfel venirea lui antihrist. Omul de azi nu vrea să fie stăpân pe pământ în virtutea binecuvântării dumnezeiești („Creșteți și vă înmulțiți și stăpâniți pământul”), ci vrea să fie stăpân prin propriile forțe. Și-a creat organizații multinaționale și suprastatale, organizații militare și polițienești (Interpol, FBI, CIA, NSA, NATO) și organizații **științifice militare** (MAJI, Jason Group, asociații ale savanților). Există și un „Comitet al celor 300”, un grup de elite ce vor să creeze un guvern mondial unic și o biserică (religie) unificată, unică. Acești 300 se cred egali ca putere cu zeii legendari ai Olimpului și de aceea se autointitulează „Olimpienii”. Iată, nașterea din nou a antichității, începută în perioada Renașterii, ajunge acum la apogeu prin întruparea zeilor antici (!), a îngerilor alungați din cer. Ei pregătesc apariția stăpânului lor, (golem) antihrist.cr: Spre deosebire de antichitate însă, când spiritul era materializat, începând cu Renașterea și până la a doua venire a Domnului, materia/natura/omul se spiritualizează, adică se fetișizează.

Pentru a putea stăpâni masele, ele trebuie manipulate de acești *zei*, de acești „supraoameni”. Dacă iluminismul a înlocuit cultul cu cultura, globalismul (noua ordine mondială) face un pas „înainte” *înlocuind cultura cu civilizația* și aducând „*drepturile omului fără Dumnezeu*”. Aceste drepturi nu înseamnă altceva decât manipularea maselor prin îndobitocire. Fără cultură spirituală omul e sclavul tuturor patimilor („trupul e o buna slugă, dar un rău stăpân”) și doar conștiința îl mai scoate din nepăsare, nu nevoia de mântuire.



Iar pentru un control total al maselor *societatea industrială* e înlocuită de *societatea informațională*. Peste puțin timp, punerea pe mână și pe frunte a peceții sau semnelui Fiarei (numele Fiarei sau numărul numelui Fiarei: 666 = număr de om/supraom, antihrist) va fi doar o chestiune de știință/tehnică, aceasta deoarece acest semn/număr se presupune că se va materializa într-un cip (probabil un cip biologic bazat pe ADN-ul lui antihrist).

Tot pentru un control total al maselor **știința este măsluită** după cum vor „supraomenii”. *Evoluționismul* e predat în școli deși s-a demonstrat că e eronat (creaționismul este însă interzis în școli). *Malthusanismul* (teoria creșterii populației în progresie geometrică și a creșterii mijloacelor de existență doar în progresie aritmetică) și *eugenia* (teoria ameliorării patrimoniului genetic al comunităților - igiena rasială - prin sterilizare, contraceptive / anticoncepționale, avort, război, genocid și prin eliminarea factorilor mutageni din mediul înconjurător) sunt întotdeauna luate în calcul de mai marii zilei atunci când iau hotărâri importante privind viitorul.

Apoi, **știința este confiscată**, orice mare descoperire fiind imediat ascunsă în marile laboratoare militare.

Și, în sfârșit, **știința este ideologizată**. *Comunismul* a interpretat și direcționat rezultatele științei în favoarea materialismului. Azi, „*tehnoglobalismul* consideră că activitățile financiare și industriale, *revoluția tehnologică* contemporană trebuie să fie orientate spre transpunerea în viață a proiectului unei singure *societăți globale*” (Ovidiu Hurdzeu). Rezultatele științei sunt interpretate în favoarea *New Age* și a *globalismului* noii ordini mondiale, ideologii în care Dumnezeu există, dar nu ca Persoană. În *New Age* „Dumnezeu, omul și cosmosul” sunt o singură realitate (creația și Creatorul se confundă formând Universul / Ființa), iar omul (fiind și dumnezeu în același timp) se automântuiește, este supraom. O aplicație a ideologiei globaliste este și teoria bootstrap (de inspirație holistă) din fizica cuantică. Conform acesteia, nu există un tip privilegiat de particule (democrație la nivel cuantic, globalism cuantic), ci

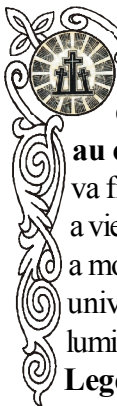
toate particulele constituie integritatea și unitatea Universului / Ființei. Această Ființă nu poate fi însă o entitate individuală, o Persoană (nu poate fi deci Dumnezeu adevărat). Și implicit, acea „*particulă a lui Dumnezeu*” pe care speră să o descopere savanții de la CERN (Geneva), nu este altceva, din perspectiva holistă, decât o particulă ca toate celelalte (democrație nucleară), dar care exprimă mai bine întregul și unitatea Universului / Ființei. Aceste particule (foarte instabile, cu o durată de viață inimaginabil de mică) au un câmp răspândit peste tot în spațiu și care dă masă tuturor celorlalte particule (care astfel devin materie), petrecându-se ceva asemenea Genezei, o Geneză fără Dumnezeu (căci s-ar crea materie din nimic, nici măcar din iubire!).

Prin aplicarea „*drepturilor omului fără Dumnezeu*” corupția, terorismul, criminalitatea, desfrâul (inițiate, încurajate și chiar legitimate de „supraoameni” - antihriști) vor atinge nivele ce nu vor mai putea fi controlate decât prin implantarea unui cip (cu semnul fiarei) în trupul uman, prin care orice om (potențial infractor) să poată fi controlat în orice moment. **Legile** de azi dau „libertatea și drepturile omului” de a se desfrâna, numai pentru ca mâine, tot ele, să poată aduce **sfârșitul libertății umane**. Implantarea cipului se va face deci obligatoriu, prin lege, firesc și justificat!. Păcatele oamenilor justifică introducerea **implantului, a semnelui fiarei, ultima mare realizare a științei fără credință sau, mai bine zis, a științei împotriva credinței**. „*Cei ce pe temeiul legii plăsmuiesc munca silnică, ei vor prinde în cursă sufletul celui drept și sânge nevinovat vor osândi*” (Ps. 93, 20-21). Dar „*pace multă au cei ce iubesc Legea Ta și nu se smintesc*” (Ps. 118, 165).

*

Rezumând, putem spune că, odată cu căderea omului și izgonirea lui din rai, și pământul s-a stricat („spini și pălămidă îți va rodi” – Fac. 3, 18) și întreaga creație, întreg universul s-a stricat. Spațial, omul nu a fost izgonit din rai (teritoriul de pe pământ unde





a fost grădina Edenului există și azi și e locuit de oameni), ci **legile după care sunt guvernate pământul și întreg universul au căzut și ele** de sub binecuvântare sub blestem („blestat va fi pământul din pricina ta” – Fac.3,17), de sub legea iubirii și a vieții veșnice sub legea cunoașterii binelui și răului, a stricăciunii, a morții. De aici putem deduce că toate legile fizicii, toate legile universului (descoperite de omul căzut) sunt doar o imagine a lumii aflate sub blestem. Acest blestem are și o denumire științifică: **Legea entropiei** (a doua lege a termodinamicii), care ne spune că orice sistem (și universul întreg) tind spre echilibru termic, adică spre dezordine maximă, spre haos, spre **moarte** (plata păcatului este moartea – Rom.6,23). Această lege e numită de Einstein și „*legea primordială a tuturor științelor*”. În acest sens, Sir Arthur Eddington afirma: “*Daca teoria voastră este împotriva celei de-a doua legi a termodinamicii, nu pot să vă dau nicio speranță, nu mai este nimic de făcut pentru ea...*” (The Nature of the Physical World). Ei bine, teoria evoluționismului este împotriva acestei legi a entropiei (nu poate exista evoluție într-un univers entropic) dar și împotriva Genezei biblice și totuși este predată în școli! Legea entropiei guvernează întreaga noastră existență și prezice moartea termică a universului – sfârșitul lumii materiale. O consecință a legii entropiei este și că nu poate exista un perpetuum mobile, nu poate exista nimic veșnic.

Există și un corespondent spiritual al acestei legi. I-am putea spune „legea entropiei spirituale” dar ea are deja un nume: **taina fărădelegii** (2Tes.2,7), a păcatului. Ea ne aduce moartea sufletului („din pricina înmulțirii fărădelegii, iubirea multora se va răci” – Mt.24,12), tot un fel de moarte „termică”, dar spirituală, în focul veșnic al gheenei. **Globalizarea** societății (democratizarea=egalizarea, omogenizarea, uniformizarea, atomizarea ei) nu înseamnă altceva decât realizarea unei dezordini sau entropii sociale maxime (**anarhie**), a unui *echilibru* pe care antihriștii îl vor numi *pace*, dar care este de fapt *moarte spirituală*. Căci, încet-încet, prin democratizarea societății, sunt „omorâte” religiile, națiunile, familia,



învățămantul, proprietatea și orice asociere între oameni (spunea un sfânt părinte că „*sfârșitul lumii va veni când nu va mai fi cărare de la om la om*”). Zeii moderni, antihriștii, masonii au dat o nouă exprimare motto-ului (și motorului!) lor: „Dezbină și stăpânește” a devenit „Prin haos, la o nouă ordine” (o nouă ordine mondială), iar din secreteți au devenit discreți. Mâine ei vor deveni indiscreți (big brotheri) și doar Domnul ne va salva de ei, la a doua Sa venire.

Doar viața, chiar și cea biologică, trecătoare, se opune acestei legi a morții, dar și aceasta numai până când stricăciunea și moartea o va răpune. Și doar Mântuitorul, „*cu moarte pe moarte călcând*”, ne-a adus din nou viața veșnică și raiul. Învierea Sa este începutul învierii noastre, începutul „*izbăvirii din robia stricăciunii*” (Rom.8,21). Facerea lumii din nimic (din nimic exterior, ci doar din iubire) și apoi re-Facerea ei la a doua venire a Domnului („*un cer nou și un pământ nou*” când „*moartea nu va mai fi*” – Ap.21,1-4) anulează legea entropiei și a morții. Abia atunci va fi cu adevărat pace, căci va domni Hristos.

Conflict între înțelepciunea omenească și cea dumnezeiască

Trecerea de sub binecuvântare sub blestem, de sub legile vieții veșnice sub legile termodinamicii (de la viața primită ca un „dar” la viața privită ca un „dat”), a adus universului și omului mari transformări structurale, cât și o percepere a lor cu totul diferită căci și simțurile și rațiunea omului s-au stricat. Astfel, dacă conform cronologiei biblice vârsta omenirii și a universului ar fi de 7500 de ani, după calculele și măsurătorile actuale (de după cădere) universul ar exista de 15 miliarde de ani, sistemul solar de 4,6 miliarde de ani iar omul de 200.000 de ani (homo sapiens sapiens) și de 100.000 ani (omul modern), existând însă și studii genetice ce confirmă că oamenii



provin dintr-o singură generație sud-sahariana, sau din sud-estul Asiei (ipoteza Eva). Însăși originea universului și apariția vieții sunt văzute de omul actual într-o cu totul altă perspectivă decât cea biblică, tocmai datorită legii entropiei de care omul de știință nu poate face abstracție. Astfel, **universul și apoi viața apar din întâmplare** (nu sunt create de nimeni), realitatea este probabilistică, nu deterministă (asta deși Einstein spunea că „*Dumnezeu nu joacă zaruri cu universul*”). Iar dimensiunile universului (în continuă expansiune) devin inimaginabile. Am putea spune că **prin căderea omului spațiul și timpul universului s-au dilatat** sau cel puțin așa sunt percepute de omul căzut (în schimb, tot datorită păcatelor, a stricăciunii tot mai mari, vârsta omului a tot scăzut de la vârstele matusalemice de aproape 1000 de ani, la 70-80 ani).

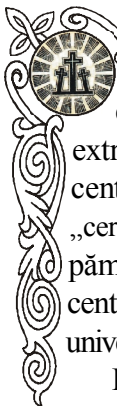
În plus, dacă, conform bibliei, omul este cununa creației iar pământul este centrul universului creat, conform științei actuale însă, pământul este doar o mică planetă situată aiurea în univers și rotindu-se în jurul soarelui, iar omul nu este singur ci, pe alte planete există alte ființe (extraterestri). Am putea spune că **prin căderea omului pământul a fost izgonit din centrul universului** (așa cum omul a fost izgonit din rai) sau cel puțin așa este perceput de omul căzut.

În realitate însă, așa cum raiul există încă pentru dreptcredincioși, dar nu mai este o „țară deschisă” (Eden) decât pentru **omul nou** (omul născut din nou, care prin sfințire ajunge la *asemănarea* cu Dumnezeu), tot așa, pământul este încă în centrul universului dar acest lucru nu va mai fi evident decât la a doua venire a Domnului, când vom vedea „un **cer nou** și un **pământ nou**”. Paradoxul sau mai bine zis anomalia zilelor noastre este că mai sunt oameni de știință – puțini - care iau în considerare geocentrismul (măcar ca ipoteză), dar nu mai există creștini care să susțină geocentrismul (măcar d.p.d.v. spiritual), deși el este prezent în Sfânta Scriptură și în scrierile Sfinților Părinți! „*Orbul, de va povățui pre orb, amândoi vor cădea în groapă*” - Mt.15, 14). “*Am meditat mult cu*



Odată cu omul a căzut întreaga creație. De aceea, omul este responsabil nu numai de mântuirea sa, ci și de mântuirea întregii creații, de scoaterea sa de sub blestem. Tocmai acest lucru va avea loc la a doua venire a Domnului, când, cum spuneam mai sus, vom putea vedea „un cer nou și un pământ nou” iar oamenii vor avea trup nestricăcios (pământul va fi văzut din nou în centru, iar omul va fi văzut într-adevăr ca o cunună a creației).

Pământul este deci încă centrul universului pentru cei dreptcredincioși. Dacă pământul  nu e în centrul universului



atunci nici omul nu e centrul (cununa) creației și deci extraterestrii există și sunt de pe alte planete, sunt „frații noștri extraterestri”, cum zic unii de la Vatican. Dacă însă pământul e centrul universului, atunci extraterestrii sunt îngeri căzuți (din „cerul” spiritual nu de pe alte planete), alungați de Dumnezeu pe pământ, în „văzduhul” din jurul pământului (dacă pământul e în centrul universului, acest văzduh poate fi întreg cosmosul, întreg universul).

Este aici, într-un fel, o aplicație a teoriei relativității (Einstein).

Conform acesteia, un om din gară poate spune că trenul se depărtează de gară cu viteza v (luând ca sistem de referință gara). Dar tot așa, un om din tren poate spune că gara se depărtează de tren cu viteza v (luând ca sistem de referință trenul). Einstein spunea: „*E totuna, dar nu-i totuna! Depinde de sistemul de referință*”. În cazul nostru sistemele de referință sunt **materia** și **spiritul/sufletul**. Dacă ne bazăm pe cunoașterea materială, științifică, pe **înțelepciunea omenească**, atunci percepem și universul și omul (aproapele și pe noi înșine) așa cum sunt sub blestem, sub stricăciune, sub egoism, sub legea entropiei. Dacă ne bazăm pe cunoașterea spirituală, pe **înțelepciunea dumnezeiască**, atunci percepem universul și omul sub binecuvântare, sub legea iubirii și a vieții veșnice. Parafrazându-l pe Einstein, putem spune doar „*Nu-i totuna. Depinde de sistemul de referință*”. Căci una e să raportezi totul la materia moartă (cu o existență temporară și relativă) și alta e să raportezi totul la Dumnezeu („Nimic fără Dumnezeu”), la o Persoană Vie (cu o existență veșnică și absolută). „***Dacă Hristos ne-a arătat calea prin care materia poate fi transfigurată*** [prin „Schimbarea la Față” – 6 august], ***Hiroshima*** [știința – 6 aug. 1945] ***arată calea prin care materia poate fi dezintegrată***” (*Știință și teologie*, pr. prof. dr. D. Popescu, Ed. XXI: Eonul Dogmatic, București 2001).

„... credința voastră să nu fie în **înțelepciunea oamenilor**, ci în puterea lui Dumnezeu. Și înțelepciunea o



propovăduim la cei desăvârșiți, dar nu înțelepciunea acestui veac, nici a stăpânitorilor acestui veac, care sunt pieritori, Ci propovăduim **înțelepciunea de taină a lui Dumnezeu**, ascunsă, pe care Dumnezeu a rânduit-o mai înainte de veci, spre slava noastră, pe care nici unul dintre stăpânitorii acestui veac n-a cunoscut-o, căci, dacă ar fi cunoscut-o, n-ar fi răstignit pe Domnul slavei; Ci precum este scris: “Cele ce ochiul n-a văzut și urechea n-a auzit, și la inima omului nu s-au suit, pe acestea le-a gătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe El”. Iar nouă ni le-a descoperit Dumnezeu prin Duhul Său, fiindcă Duhul toate le cercetează, chiar și adâncurile lui Dumnezeu. Căci cine dintre oameni știe ale omului, decât duhul omului, care este în el? Așa și cele ale lui Dumnezeu, nimeni nu le-a cunoscut, decât Duhul lui Dumnezeu. Iar noi n-am primit duhul lumii, ci Duhul cel de la Dumnezeu, ca să cunoaștem cele dăruite nouă de Dumnezeu; Pe care le și grăim, dar nu în cuvinte învățate din **înțelepciunea omenească**, ci în cuvinte învățate de la Duhul Sfânt, lămurind lucruri duhovnicești oamenilor duhovnicești”. (1Cor.2, 5-13)

„Căci scris este: “Pierde-voi înțelepciunea înțelepților și **știința** celor învățați voi nimici-o”. Unde este înțeleptul? Unde e cărturarul? Unde e cercetătorul acestui veac? Au n-a dovedit Dumnezeu nebună **înțelepciunea lumii acesteia**? Însă noi propovăduim pe Hristos cel răstignit: pentru iudei, sminteală; pentru neamuri, nebunie. Dar pentru cei chemați, și iudei și elini: pe Hristos, puterea lui Dumnezeu și **înțelepciunea lui Dumnezeu**. Pentru că fapta lui Dumnezeu, socotită de către oameni nebunie, este mai înțeleaptă decât înțelepciunea lor și ceea ce se pare ca slăbiciune a lui Dumnezeu, mai puternică decât tăria oamenilor” (1Cor.1, 19-25).

„Căci **înțelepciunea lumii acesteia** este nebunie înaintea lui Dumnezeu, pentru că scris este: “El prinde pe cei

înțelepți în viclenia lor”. Și iarăși: “Domnul cunoaște gândurile înțelepților, că sunt deșarte”. (1Cor.3, 19-20)

*„Luați aminte să nu vă fure mințile cineva cu filozofia și cu deșarta înșelăciune din predania **omenească**, după înțelesurile cele slabe ale lumii și nu după Hristos”. (Col.2, 8)*

*„Înțelepciunea aceasta nu vine de sus, ci este **pământească**, trupească, demonică. Iar înțelepciunea cea **de sus** întâi este curată, apoi pașnică, îngăduitoare, ascultătoare, plină de milă și de roade bune, neîndoielnică și nefățarnică”. (Iac.3, 15,17)*

Am putea spune că știința și credința sunt, într-un fel, înțelepciunea omenească și înțelepciunea dumnezeiască, sunt pomul cunoașterii și pomul vieții. „Din pomul cunoașterii să nu luați...” căci “*știința se va sfârși; pentru că în parte cunoaștem*” (I Cor.13, 8-9), ci “*crede, ca să înțelegi*” căci în Sfânta Treime „*sunt ascunse toate vistieriile înțelepciunii și ale cunoașterii*” (Col.2, 3).

*„...Și așa de mult va înainta **știința vicleanului**, ca să înșele prin nălucire pe oameni, pentru **a nu mai crede în Dumnezeu** Cel în Sfânta Treime închinat. Atunci, văzând Preabunul Dumnezeu pierzania neamului omenesc, va scurta zilele pentru cei puțini care se vor mântui; că se va sili Antihrist cu slugile sale să înșele - de va fi cu puțință - și pe cei aleși. Atunci fără de veste va veni sabia cu două tălșuri și va omori pe înșelătorul și pe cei ce-i slujesc lui” – Sf. Nil Athonitul.*

* Cuvânt înainte la cartea “Conflict între legile științei și minunile credinței” - Pr. Dan Bădulescu, Ed. Agaton (cu completări și îmbunătățiri)

Misiunea Bisericii
*
Tinerii-Familia-Lumea



Concurs internațional de fotografie ortodoxă cu premii în icoane : “OBIECTIV : ORTODOXIA”

Ați fotografiat o sfântă biserică, o mănăstire, un monah, sau un sobor de preoți? V-a atras atenția un peisaj din apropierea unui așezământ ortodox? Ați surprins un instantaneu? Mergeți în pelerinaje anul acesta? V-a plăcut o troiță, o icoana, un crucifix? Ați văzut un gest de milostenie, bucurie, dragoste frățească sau pe cineva în rugăciune? V-a uimit un duhovnic îmbunătățit? V-a impresionat anumite evenimente religioase: botezuri, nunți, maslu, înmormântări etc.? **FOTOGRAFIAȚI-LE ȘI TRIMITEȚI-LE LA CONCURS.** Ortodoxia este lângă noi.

TEMA CONCURSULUI : ORTODOXIA

PREMIUL I : ICOANA PICTATA “ SFANTA TREIME “ in valoare de 600 lei.

PREMIUL II : ICOANA “ MAICA DOMNULUI CU PRUNCUL” in valoare de 350 lei.

Premiul III : ICOANA “ IISUS HRISTOS PANTOCRATOR” in valoare de 250 lei.

MENTIUNI : ICOANE PICTATE PE PIATRA 3 X 70 lei/buc.

PREMIUL SPECIAL AL JURIULUI : ICOANA “ SF.

NICOLAE” in valoare de 350 lei. **PREMIUL “**
INSTANTANEU “ : ICOANA “ SF. PARASCHEVA DE LA IASI” in valoare de 250 lei .



Din juriu fac parte următorii membri:

Pr. CLAUDIU A. MIHAI – SAN REMO - ITALIA -
www.11mai.ro , Razvan Bucuroiu - Director - Magazinul
Ilustrat “ LUMEA CREDINTEI “ – www.lumea-
credintei.ro , ANDREI EPURE – Director T.O.B 2008 –
www.targulbisericesc.eu , , CAROL SCHWARTZ -
Fotograf Profesionist - ANINA - ROMANIA,
CRISTINA BUNEA – Redactor Sef – REVISTA “
PRACTIC IDEI “ , , MATEI SCHINTEIE si MARIA -
KORNELIA SCHINTEIE www.comandaicoane.ro - Iconari -
COVASNA - ROMANIA , ALIN ALISTAR - Director
Executiv - REVISTA “ MIORITA U.S.A. “ -
www.mioritausa.com - SACRAMENTO - CALIFORNIA
S.U.A. , GRATIA LUNGU CONSTANTINEANU - Scriitor si
Traducator de carte teologica – EDITURA “ HAR” - IASI -
http://www.megaone.com/glavin/, ELENA URSACHE ,
Ralizator emisiuni RADIO TRINITAS - www.trinitas.ro ,
LAURENTIU DUMITRU - Teolog si scriitor -
www.laurentiudumitru.ro .

REGULAMENTUL CONCURSULUI :

Intră în concurs numai pozele care au legătură cu
subiectul. Pot participa concurenți fără limită de vârstă,
amatori și profesioniști.

Se vor trimite 10 fotografii pe adresa de e-mail:
matei_schinteie@yahoo.com cu titlul: CONCURS FOTO.

FIECARE POZA trebuie să fie DENUMITĂ de
AUTOR (TITLU). Titlurile se pot trimite și în limba engleză
de către concurenții străini.



FOTOGRAFIILE CASTIGATOARE VOR FI PUBLICATE IN PRESA NATIONALA SI INTERNATIONALA DE CATRE PARTENERII MEDIA AI CONCURSULUI , FARA ACCORDUL SCRIS AL AUTORILOR. Prin simpla participare se subintelege aceasta. FOTOGRAFIILE CASTIGATOARE RAMAN PROPIETATEA AUTORILOR SI A ORGANIZATORILOR ACESTUI CONCURS CU TOATE DREPTURILE AFERENTE “LEGII DREPTULUI DE AUTOR “ ROMÂNEȘTI SI INTERNATIONALE”, ambele părți devenind COPROPIETARI.

CONCURENTII își vor menționa vârsta și vor trimite odată cu pozele, adresa completă si numerele de telefon (preferabil telefonul fix) unde pot fi contactați. Cei care nu au datele de contact complete trecute in e-mail, nu intră in concurs.

NU SE PERCEPNICI UN FEL DE TAXE.

Câștigătorii vor fi anunțați prin e-mail sau telefonic. PREMIUL VA FI TRIMIS PRIN POSTA SAU CURIERAT RAPID INAINTE DE CRACIUN. PREMIILE SUNT OFERITE DE Matei si Maria Kornelia SCHINTEIE din Covasna – ROMANIA - EUROPA.

Durata concursului este din 12 iunie 2008 pana la 06 decembrie 2008 (de Sf. Nicolae).

CONCURSUL ESTE DESCHIS PENTRU TOATA LUMEA. Mult succes tuturor participantilor!

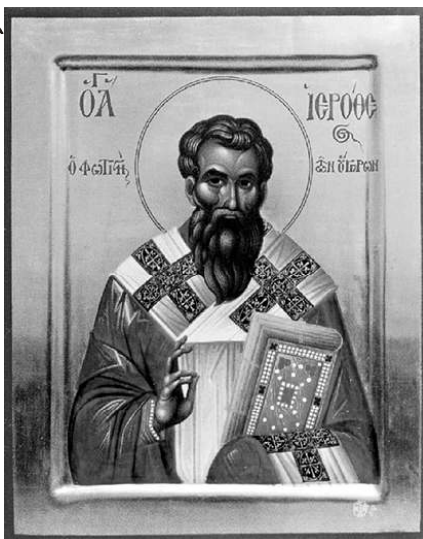
Matei Schinteie – organizator (www.comandaicoane.ro)



Pe urmele Sfântului Ierotei

Rafail

un tânăr ortodox maghiar



Cu binecuvântarea
Înalt Prea Sfințitului Andrei,
arhiepiscopul Alba Iuliei, în data
de 30-31 august, glasul
Ortodoxiei a fost propovăduit și în limba maghiară.

Un mic grup
de tineri unguri ortodocși în frunte cu parohul ortodox maghiar Tibor
Imrényi din Szeged (Ungaria) au urmărit pașii și faptele Sfântului Ierotei.

Știm din cartea *Sinteza Istoriei* a cronicarului grec Ioanis Skilidzis (sec. XI) că atunci când, în mijlocul secolului al X-lea, căpeteniile ungarilor Bulcsú și Gyula s-au botezat la Constantinopol în Dreaptă Credință, au primit de la împărat și un ieromonah cuvios cu numele Ierotei - pentru cârmuirea misiunii ortodoxe între unguri – pe care Teofilact, patriarhul Constantinopolului, l-a hirotonit întru arhieru. Iar el, însoțind pe Gyula, a ajuns în moșia lui și a început vestirea credinței Ortodoxe în localitatea de reședință Marosvár (Cetatea Mureșului) de atunci. Cronicarul scrie că „Ierotei ajungând în noua sa patrie, pe mulți i-a călăuzit din rătăcirea păgânească la credința creștină”¹. (Episcopul Ierotei împreună cu Ștefan /† 1038/, primul rege al Ungariei au fost canonizati de către Sfântul Sinod din Constantinopol iar Patriarhul Bartolomeu a proclamat trecerea lor în rândul sfinților în 20 august 2000 la Budapesta).

Dar în cursul istoriei ungariei au pierdut legătura lor cu Ortodoxia din diferite motive (mai ales din interese politice) și pâna astăzi privesc cu aversiune Ortodoxia, parca ea ar fi religia



exclusivă a românilor, sârbilor, rușilor, grecilor... etc., dar nicidecum a maghiarilor. Totuși, mulți dintre frații noștri unguri și-au găsit mângâierea, liniștea sufletească participând și în viața Bisericii Ortodoxe Române, ceea ce după chemarea Sa este spital spiritual și corabie duhovnicească spre mântuire a tuturor celor ce—L caută pe Dumnezeu.

Părintele Tibor de aceea a venit la noi, la Tîrgu Mureș, ca să ne fie ajutor în deschiderea ochilor și inimilor oamenilor și să colaboreze în apropierea Ortodoxiei de maghiari.

Sâmbăta dimineată, în 30 august, părintele protopop dr. Tibor Imrényi a slujit Sfânta Liturghie la Catedrala Mică din Tîrgu Mureș alături de pr. Paroh dr. Călin Budai, unde și răspunsurile de la strană au fost în limba maghiară, cântând în melodiile dulci ale muzicii psaltice. După Sfânta Liturghie, la protopopiatul local, a avut o întâlnire cu părintele protopop Șincan, care i-a primit cu mare prietenie, prezentând viața cotidiană a protopopiatului. După masă, micul grup „misionar” a plecat spre Alba Iulia, unde, în cadrul Vecerniei Mari de sâmbăta, părintele Tibor a slujit în dreapta Înalț Prea Sfințitului Andrei, și tinerii cântareți au dat răspunsuri în limba maghiară. Toată slujba a fost transmisă și de Radio Reîntregirea. La sfârșitul slujbei părintele Tibor a adresat un cuvânt de învățătură către credincioși. Era vizibilă bucuria Înalț Prea Sfințitului Andrei, pentru că s-a realizat un vis de o



mie de ani. Cu dragoste părintească ne-a primit și ne-a împărtășit aspectele istoriei locale, legate de Sf. Ierotei și Sf. Ștefan. Ultimul eveniment înainte de despărțire ce putea fi altceva decât cântarea troparului Sf. Ierotei. Luând rămas bun, Înalț Prea Sfințitul Andrei a rostit Tatăl Nostru împreună cu noi în limba maghiară!!

Ziua următoare, 31 august, părintele Tibor a slujit Sfânta Liturghia de Duminică în apropiere de Miercurea Nirajului, la Sîntandrei, alături de părintele paroh Ioan Șandor și cu pr. Sándor Mátyás István (paroh în Bolintineni și organizatorul acestei vizite misionare). În atmosfera cordială a bisericii din lemn, a fost înălțător sufletește faptul că credincioșii localnici au rostit cuvintele sfintelor rugăciunii împreună cu cântăreții în limba maghiară.

Prin toate acestea sperăm că, cu ajutorul Domnului, am putut întemeia sufletește lucrarea Ortodoxiei în inima și în sufletul fraților unguri din România, și că am reușit să aducem bucurie tuturor celor care, indiferent de naționalitate, au aflat deja bogăția duhovnicească a Ortodoxiei.

(NOTE)

- 1 BEKKER, *Georgius Cedrenus Joannis Scylitzae opera* in Corpus Scriptorum Historiae Byzantinae, vol II., Bonnae 1839, pag. 237.



De la Cain încoace istoria se repetă: sângele lui Abel strigă din pământ

Valentin Toma

Aflăm cu îngrijorare că din cauza lipsei de mână de lucru va crește substanțial numărul brațelor de muncă aduse din import. Și nu spunem „brațe de muncă” și „import” ca să ne exprimăm cu prețiozitate, ci pentru că acești termeni ne sugerează spiritul legii create în scopul facilitării acestei operațiuni de pe piața muncii. Patronii vor putea angaja „străinii” la un salariu sub cel minim pe economie și îi vor putea sili prin contract să lucreze 10-12 ore pe zi pentru acel salariu. Astfel că mâna de lucru străină devine foarte rentabilă pentru angajator.

Așa au început lucrurile și în fosta Germanie federală din, pe atunci, proaspăta și relativ redusă Comunitate Economică Europeană. Și cu motivații similare celor din România 2007: penurie de forță de muncă în anumite domenii, iar autohtonii refuză să efectueze anumite munci și, mai ales, pretind salarii mai mari. În prezent, muncitorii importați sunt la o a doua sau a treia generație născută în Germania și, în ritmul actual, peste 20 de ani, *Münchenul va deveni un oraș musulman. (Ce nu a reușit Imperiul otoman cu arma în mână timp de aproape 300 de ani, a reușit Piața Comună în nici 10 ani!)*.

Desigur, o astfel de evoluție a lucrurilor ar putea fi motiv de îngrijorare. Dar întristarea și îngrijorarea noastră este legată, în primul rând, de alte aspecte.

Pentru a doua oară în istorie, poporul român se pune în postura de *stăpân și exploatator de sclavi*. Prima oară a fost robia ȣiganilor. E adevărat că ȣigani au fost robi pe marile moșii. Din nenorocire, până și unora din mănăstiri li se „dăruiau” sălașe de ȣigani! Dar, de la Mihai Viteazu, și rumânii au fost legați de glie, într-o robie mascată. În Ardeal iobăgia este încă și mai veche. Plătim *acum*, în zilele noastre, în anul 2007, pentru acest păcat: foștii robi au rămas cetățeni de categoria a doua și abia acum, tot în acest an 2007, li s-a oferit Evanghelia pre limba lor. Dar nu a mai ajuns la timp și printre cei plecați în Italia...

Mentalitatea vremii și relativ blândul regim al acelei robii într-o lume creștin ortodoxă și balcanică poate că mai atenuează gravitatea firii, dar actuala recidivă are, dimpotrivă, circumstanțe agravante.

În ultimii 17 ani românii și româncele au refuzat să primească printre ei *milioane* de copii, pe care i-a ucis (avortat) *sistematic*. Și acum, în 2007, românii și româncele se pregătesc să aducă un fel de robi moderni să muncească în România, iar ei înșiși se duc să vorbească și să slugărească pe aiurea.

Ne bucurăm de fericirea că trăim într-o țară în care 90% din populație se declară creștină, în timp ce pe alte meleaguri jumătate din cetățeni răspund la recensăminte că sunt atei. Dar unde sunt și faptele credinței?

Dumnezeu a avut milă de noi și nu ne-a pedepsit pentru robia Țiganilor, dar iată că roadele otrăvite ale păcatului ne strepezesc dinții când ne era lumea mai dragă în Europa mileniului trei de la Hristos. Atunci, cum să nu ne îngrijorăm de ce vor culege urmașii din ceea ce semănăm noi acum? Și în mod sigur și noi Ro:– spinii cresc repede și rănesc de mici.

----- ✂ ----- TALON DE ABONAMENT

(un abonament pe 1 an cuprinde 6 reviste)

Nume si Prenume (sau Institutie)
Str. **Nr.** ... **Bl.** **Sc.** ... **Et.** . . **Ap.** ...
Cod **Localitate** **Sector** . . **Judet**
Telefon **Fax** **e-mail:**
Cod fiscal (dacă doriți factură) **Functia / Profesia**
Cod Numeric Personal - CNP

Doresc un număr de abonamente la publicația “**PORUNCA IUBIRII**”, începând cu nr., pe o perioadă de:

- ☐ 6 luni (3 reviste): **9 lei** - România;
☐ 1 an (6 reviste): **18 lei** - România; 15 € - Europa; 20 \$ - Restul lumii
☐ 2 ani (12 reviste): **36 lei** - România; 30 € - Europa; 40 \$ - Restul lumii

Am achitatlei, cu mandatul poștal nr. data, la adresa:

Cișmicleanu Elena (API), OP 1, CP 10, cod 505200 Făgăraș, Jud. Brașov
 Pe mandatul poștal, în “locul de corespondență”, scrieți: “*Contribuție pentru revista Porunca Iubirii*”. Talonul de abonament se trimite într-un plic la aceeași adresă.

Porunca Iubirii	Gruparea revistei
<i>Editor</i> <u>Asociatia Pentru Isihasm</u> Consilier edit.: Pr. conf.univ. dr. C. Necula Revista apare cu binecuvântarea Arhiepiscopiei Ortodoxe Sibiu  Director: Ing. Ioan Cișmăileanu 0766.371570; 0268.214375 e-mail: cismileanu_ioan@yahoo.com Redactori: Fabian Seiche prof. George Căbaș, Corector: prof. Pătru Veronica Grafician: ing. Alexandru Stănese Tehnoredactare: Ioan Cișmăileanu Difuzare (comenzi, abonamente): ing. Elena Cișmăileanu: 0740.798366 Ioan Săcăreanu: 0268.211290 (tel./ fax) e-mail: cartea.ortodoxa@gmail.com	- Pr.prof.univ.dr. Ghe. I. Drăgulin - Pr. Dan Bădulescu - Dr. Iosif Niculescu - Ing. Ioan Cișmăileanu - Prof. George Căbaș - Fabian Seiche - Cristian Șerban Adresa redacției și asociației OP 1, CP 10, cod 505200 Făgăraș, jud. Brașov email: edituraagaton@gmail.com http: // www.rugulaprins.go.ro Cod Fiscal: RO 9682963 Autoriz. (Hot.Jud.) 3342/153/19.06.97 * ISSN 1453 - 7567 Periodicitate: 6 nr. / an Anul 11 - Nr. 65 (5/ 2008)

Important

- Invităm cititorii (preoți și mireni) să ne trimită materiale pentru publicare prin poștă sau prin e-mail: edituraagaton@gmail.com.
- Opiniile exprimate în materialele publicate aparțin autorilor și nu reprezintă neapărat poziția redacției
- Materialele publicate nu pot fi reproduse în alte publicații, decât cu acordul redacției și cu specificarea sursei.

Persoanele juridice pot achita și în contul în lei a Asociației Pentru Isihasm nr. RO45RNCB0055006918440001 deschis la BCR - Suc. Făgăraș; CIF: RO9682963

Persoanele din străinătate pot plăti în următoarele moduri:

- Cu mandat postal *Eurogiro*, *Money Gram* sau *mandat postal internațional*, pe adresa: *Cismăileanu Elena, str. Campului, bl.4, sc.A, ap.18, cod 505200 Fagaras, Romania*
- Prin rețeaua **Western Union**, pe numele Cismăileanu Elena, Fagaras, Romania

Dacă doriți să ne transmiteți numele, țara și suma trimisă, folosiți telefoanele +40.0268.211290 ; +40.0740.798366; sau e-mail: edituraagaton@hotmail.com